National Library 55 253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A ON4
National Library Bibliothèque Nationale
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX
MAY 1981
Second class mail registration number 1089.
B/03/c/915

VABA EESTLANE

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

Nr. 33 (2765) XXX aastakäik — Neljapäeval, 30. aprillil 1981 — Thursday, April 30, 1981 — Üksiknumbri hind 50 centi

Noorte kevadmarss tõi päikesepaiste

Skaudinooruse jüripäev York Armoury's

Pühapäeval, 26. aprillil toimus Torontos Ontario järve kaldal asuvas mereväe treeninghallis eesti gaid- ja skautüksuste jüripäeva paraad. Viis noorteüksust ja noorte orkester — kokku 250 — osavõtjat — viibis paraadirivis. Jüripäeva paraadiga tähistavad noored suvise välitegevuse algust ja seal antakse üle talvel tehtud töö hinnangud, auhinnad ja edutamised.

Noorte jüripäeva paraadiga koos toimub enamasti alati kaks sündmust — minnakse üle suvisele kella-ajale ja loodus näitab kevade tulekut — annab sooja vihma või heledat päikesepaistet. Möödunud pühapäeval andis viimast, mis peaaegu tekitas isu paraadi õues pidada. Suures treeninghallis rivistusid gaidlipkonnad Põhjala Tütred ja Rajaleidjad, skautüksused Lembitu Malev, Kalevi lipkond ja Viking. Kell 2 p.l. kõlasid marsihelid malevate ühiselt orkestrilt Enn Kiilaspea juhtimisel ja üksused marssisid kohtadele.

Paraadi juhataja Martin Jõgi esines malevate juhtidele — Tiia Kütt ja Silver Kask, kes teostasid üksuste ülevaatuse ja tervitasid üksusi.

Vastuseks kõlasid noorteorganisatsioonide ja üksuste juhtlaused. Kanti sisse Kanada ja Eesti lipud ja orkester mängis Kanada hümni.

Lühikese palvuse pidas abipraost Tõnis Nõmmik, kes kandis sõjaväe tankiüksuse vaimuliku vormiriietust. Paraadi juhataja käsklusel pöördusid kõik osavõtjad nägudega kodumaa suunas. Toimus mõttesild kodumaale, gaidjuht Riina Kaunismaa esitas proosa- ja luuleteksti, mille jüripäeva puhuks oli koostanud üks eesti skautluse veterane — Ants Ranne Austraalias. Ühislauluna kõlas Eesti hümn.

Ainsa tervitajana oli paraadil Toronto Eesti Skaudisõprade Seltsi esimees Lembit Pikkov, kes oma sõnavõtus märkis Kotkajärve maa-ala suurenemise võimalust ja kutsus üles selleks kaasa aitama.

Järgnesid Eesti Gaidide ja Skautide Liitude ja Malevate ringkirjade ettekandmised, mida tegid gaidide osas Ilme Paar ja Anne-Mai Kaunismaa, skautide osas Egbert Runge.

Ringkirjades nimetatud skaudisõbrad, noortejuhid ja tublid noored ilmusid kutse peale paraadi pealaua ette, kus neile üle anti teenetemärgid, diplomid ja ringkirjade koopiad. Skautide poolel toimetasid seda maleva vanem Ermi Soomet ja maleva juht Silver Kask, gaididel maleva juht Tiia Kütt, hellakeste juht Aili Silm ja gaidide juht Linda Valter. Ringkirjadega edutatute nimestik on meie lehes teisal.

Hundude pesadevahelise võistluse (nukuteatrid) tulemused kuulutas välja maleva hundutöö juhataja Lia Pikkov ja andis võitnud pesale üle puukettale põletatud hundi pea — rändauhinna. Esimese kolme näitetrupi liikmetele anti üle skautluse 75-aasta juubeli brodeeritud mälestusmärgid.

Skautide salgavõistluse tulemused tegi teatavaks skautitöö juhataja Ivar Nippak. Skautide võistlusalaks oli Eesti kaardi tundmine, mida kontrolliti kontuurkaardile kirjutatud nimede tekstiga. Skautide salgavõistlusel oli seekord juubel ja „Põhjakotka" võidulipp, mille igaveseks rändauhinnaks pani Heino Joe, anti välja 25. korda

Võitjaks ja rändlipu aastaseks omajaks tuli Lembitu Maleva ammuküttide Kotka salk,

koosseisus salga juht Andres Kasekamp, liikmeks Andres Loorits, Peeter Lõugas, Mark Evard, Mikk Altosaar, Andres Musta. Võidusalgal oli punkte 94,3, 2. Kalevi Tasuja salk — 94,0, 3. Kalevi Sulevi salk — 81,0 ja 4. Kalevi Tormilind — 76,2.

Skautide laskevõistluse tulemused tegi teatavaks Arvu Oiling. Hundude klassis tulid esikohale Lembitu noolepoisid 271 silmaga ja said aastaks Eesti Skautide Maleva staabi rändauhinna. Võidumeeskonnas olid Marcus Silmberg, Toivo Evard, Margus Riga ja Tarvo Sulev. Teisele kohale jäi Kalevi hundude meeskond 268 silmaga. Skautide klassis oli võidumeeskonnaks Kalev — H. Sõrra, P. Kivioja, I. Esken, T. Loite ja E. Nippak — 734 punktiga. Teiseks jäi Lembitu Maleva meeskond — 684 silma. Kalevi võidumeeskond sai rändauhinnaks korp! Sakala trofee. Eesti Üliõpilaste Seltsi rändkarikas parimale skautlaskurile läks Montreali Toomas Altosaarele, kes kolmest asendist lastes saavutas 570 silma võimalikust 600-st.

(Järg lk. 5)

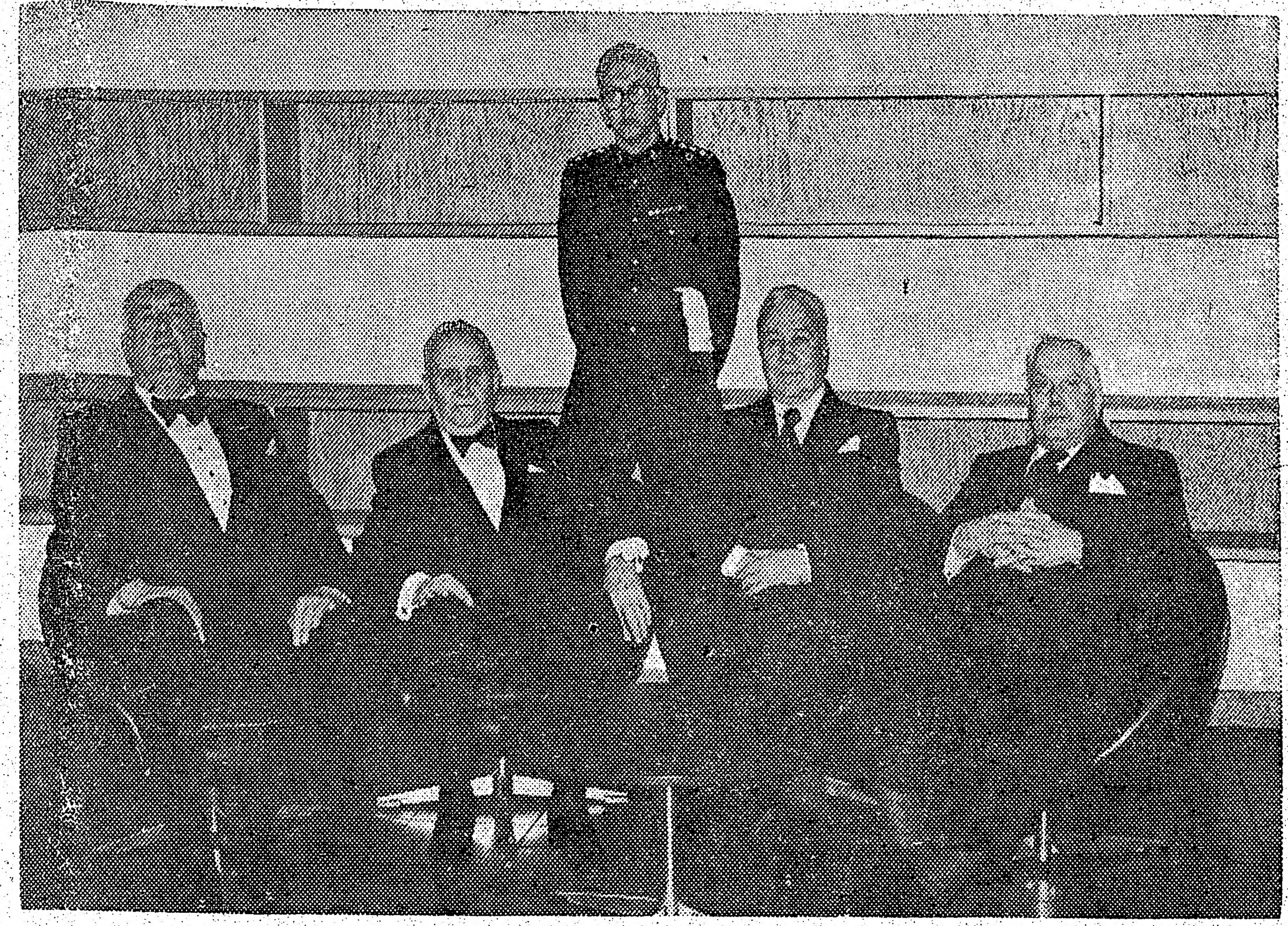

Eesti ohvitseride Kogu Kanadas tähistas möödunud nädalal Eesti Sõjakooli aastapäeva. Pildil praegused juhatusliikmed, vasakult Ralph Viksten, Nikolai Valge, Endel Reinans ja Elmar Silm, seisab välipastor kapten Tõnis Nõmmik. Foto: Vaba Eestlane

USA arvestab konventsionaalse tulevikusõjaga

Sõjalised kontseptsioonid Washingtonis ümberkujundamisel

WASHINGTON — Ühendriikide kaitseministeeriumis Pentagonis mainitakse, et president Reagani administratsioon on hakanud ümber kujundama ameerika sõjalist strateegiat, arvestades eriti seda, et Ühendriikide ja N. Liidu vahel on võimalik pikemaajaline konventsionaalsete relvadega peetav sõda. Pentagonis on ilmselt kõrvale heidetud senised sõjalised kalkulatsioonid, millede kohaselt iga suurem sõjaline kokkupõrge tulevikus on lühiajaline ning see võib lõppeda läbirääkimistel saavutatud kokkuleppega või tuumarelvade kasutamisele võtmisega.

Uus strateegia, mille kohaselt konventsionaalsete relvadega toimuvad sõjalised kokkupõrked võivad toimuda ühel ja samal ajal mitmel pool maailmas, nõuab suurte summade investeerimist sõjalisteks otstarveteks. Selleks on vaja uusi relvi ja laskemoona, transpordivahendeid ning mitmesugust varustust.

See omakorda nõuab suurte inimreservide rakendamist ning sõjatööstuse suures ulatuses käiku rakendamist.

Administratsioon jääb põhiliselt siiski senise poliitika juurde, mille kohaselt strateegilisi ja taktikalisi tuumarelvi arvestatakse kui olulisi suuremat sõda ärahoidvaid tegureid. Valitsus jatkab tihedat koostööd oma NATO liitlastega ning paneb suurt rõhku keskmise tegevusraadiusega tuumarakettide viimistlemisele ja moderniseerimisele.

Samuti kavatsetakse hoida ameerika sõjajõud Lõuna-Koreas ning olla valmis kohalikeks konfliktideks vastastega, kes saavad toetust ja inspiratsiooni N. Liidult.

Ühendriikide uued riigikaitselised kontseptsioonid ei arvesta ilmselt detente poliitika elustamisega, millele president Reagan ja tema lähemad nõuandjad vaatavad väga skeptiliselt. Ehkki president Carter lubas N. Liidu punaarmee Afganistani tungimisel Pärsia lahe õlipiirkondi kaitsta,

nimetas Reagani kaitseminister Weinberger Carteri poliitikat „kohmakaks".

Uue poliitika kohaselt peab ameeriklastel olema nii suuri ja tugevaid jõudusid, et nad on võimelised õliallikate kaitseks pidama suuremat ja pikaajalist sõda.

Mart Nikluse isa suri

Poja sunnitööle saatmine tõi vanematele raskeid katsumusi

Kolmapäeval, 29. aprillil sai Torontos elav abielupaar Tiiu ja Kaul Kadak telegrammi kus oli öeldud: „Julius Niklus suri 28. aprillil 1981."

Teatavasti pidid Julius ja Elfriede Niklus hiljuti üle elama raskeid katsumusi, kui nende pojale Mart Niklusele mõisteti 15 aastat sunnitööd. Kui vanemad, pensioneeritud kooliõpetajad Elfriede ja Julius Niklus said 25. jaanuaril lõunapaiku kaudseil teil teate,

et nende poeg järgmisel päeval saadetakse Tallinnast ära, siis valmistasid nad kiiruga toidupaki ja teise paki villaste esemete, soojade saabaste, kirjutustarvete, tualettseebi ja muude hädavajalikuga

ning sõitsid öösel taksoga Tallinna keskvanglasse, kuhu jõudsid enne kella 8 hommikul.

Alguses ei tahtnud keegi nende kokkusaamise soovi üldse kuulda. Lõpuks anti luba kokku saamiseks. Toidupakki ei lubatud enam üle anda, aga villaseid esemeid tohtivat vang siiski vastu võtta. Vanemad pandi istuma klaaskabiini, neid kästi võtta telefonid ning jääda ootama poega, et siis 30 minuti jooksul telefoni teel jutelda.

Siis talutas vangivalvur sisse kõverasse vajunud, kurnatud ja vaevalt jalgadel seisva Mart Nikluse, seadis ta klaasi taha nende vastu istuma ja jutlemine toimus telefoni teel.

Vestlusel seletas poeg vanematele, mis tähendab ‚erirezhiim". See on varjatud surmaotsus, sinnamõistetu on määratud pikemaajalisele füüsilisele ja vaimsele hävingule, millest vähesed on tulnud eluga tagasi.

Vancouver loobus ESTO'st

VANCOUVER — Vancouveris möödunud esmaspäeval peetud eesti organisatsioonide esindajate koosolekul otsustati loobuda ESTO-84 korraldamisest Vancouveris. Pikem kiri selle otsuse motiveerimiseks saadeti Torontosse Sihtasutus Eesti Päevade juhatusele.

Salvadori kommunistid valmis valitsusega läbi rääkima

SAN SALVADOR — Salvadori kommunistid, kellede relvastatud aktsioonide tulemusena Salvadoris on käesoleval aastal surma saanud ligemale 3000 inimest, on nüüd valmis valitsusega läbirääkimisi alustama kompromissi saavutamiseks ja võitluse lõpetamiseks. Kommunistid, kes opereerivad Marti Rahvusliku vabastamise Rinde sildi all, on kuni seni ajani keeldunud valitsusega läbirääkimiste pidamisest, kuid valitsusvägede tõhus vastupanu terroristidele on pannud nad tõsiselt mõtlema ja oma seisukohti muutma. Punased teostasid suurema ofensiivi möödunud jaanuaris, kuid see varises armetult kokku, kuna rahvas ei läinud kaasa kommunistide „revolutsiooniga". Valitsuse vastupanu kommunistidele on aidanud viimasel ajal tunduvalt tõhustada Ühendriikide sõjaline abi ja toetus.

Jaapani peaminister kritiseeris president Reaganit

TOKIO — Jaapani peaminister Zenko Suzuki kritiseeris president Reagani ja tema valitsuse otsust teravilja väljaveokeelu tühistamiseks N. Liitu. Peaminister ütles, et Washington ei informeerinud Jaapani valitsust oma kavatsustest ning ei selgitanud, miks president valis oma otsuse tegemiseks just praeguse momendi.

Suzuki tuli oma avameelse kriitikaga avalikkuse ette pressikonverentsil, kus ta selgitas oma eelolevat külaskäiku Washingtoni, mis toimub 7. ja 8. mail.

USA-s kasvab juudivaenulisus

Zürichis ilmuva juudi ajalehe analüüs

ZÜRICH — Zurichis ilmuv ajaleht „Israelischen Wochenblatt" mainib, et ligemale 6 miljoni Ühendriikide juudi hulgas levib pidevalt kartus juudivastase meeleolu suurenemise pärast Ameerikas. Ajaleht mainib, et juudivastased aktsioonid on 1980. aastal kolmekordistunud võrreldes 1979. aastal juhtunud samalaadiliste vahejuhtumitega.

„Israelischen Wochenblatt" ütleb, et siin on tegemist süütamistega, haakristide hoontele värvimisega ja teiste samalaadsete „vandalismiaktidega".

Peale selle on aga registreeritud ka kallaletunge ning ähvardusi juutide aadressil telefoni ja kirja teel.

Kogusummas on 1980. aasta jooksul registreeritud ca 500 vahejuhtumit, kuna 1979. aastal oli sellelaadiliste aktsioonide arv ainult 129.

Umbes üks kolmandik juudivastastest aktsioonidest Ühendriikides toimub New Yorgis, kus teatavasti elab erakorraliselt palju juute. Ajaleht arvab, et juudivastaste aktsioonide põhjustajateks on esmajoones majanduslikkude olukordade halvenemine, mille põhjustajateks peetakse juute,

kuid sellele lisaks süüdistatakse ka Euroopa natsigruppide tegevuse ülekandumist Ameerika mandrile.

T. E. Vabakoguduse naisringi korraldusel
laup., 9. mail algusega kell 2 p.l. kirikus,
562 Jones Ave., Torontos

EMADEPÄEVA pärastlõuna kohvi

vanaemadele, vanaisadele, pensionäridele —
„VAIMULIKKUDE LAULUDE SÕNAPÕIMIK"
KÕIK KUTSUTUD!

„5 kunstnikku" NÄITUS

Eesti Majas laup., 9. mail kell 10—7 ja
pühap., 10. mail kell 11—6

Avab O. TIMMAS laup. kell 12.30

DEBBIE KEHKLA, LINDA LEETMAA, REET LINDAU-VOKSEPP, LEENA RAUDVEE, MONICA UESSON

Eesti Pensionäride Klubi Torontos
TERVISVÕIMLEMISERINGI ja NAISLAULUKOORI
ühisel korraldusel

Kevadine kohvi-pärastlõuna

neljap., 7. mail kell 2.30 p.l. Eesti Maja suures saalis

Mitmekesine eeskava ☆ Loterii ☆
Muusika - vennad Säägid

Sissepääs $4.— KÕIK TERETULNUD!

EELK Peetri Kogudus Torontos

„MÄLESTUSTE RADADEL"

Cantate Domino'ga

Laupäeval, 9. mail 1981. a. kell 5 p.l.
Peetri kiriku all ruumides, 817 Mt. Pleasant Rd.
Laulus — luules mälestuste salvedes
Esinevad: Cantate Domino sega-, nais- ja meeskoor Ch. Kipper'i juhatusel;
koorisolistid, duetid, trio ja koori sõbrad
dr. Harjo Tari, Andres Raudsepp;
humoreske loeb Leida Järvi.
LOTERII ja KOHVILAUD — Pääse $5.—
Palume tulla ilusale õhtule! — Cantate Domino juhatus

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St. Toronto.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $38.—, poolaastas $21.— ja veerandaastas $11.—, kiripostiga aastas $61.—, poolaastas $33.— ja veerandaastas $17.—
TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $42.—, poolaastas $23.— ja veerandaastas $12.—. Kiripostiga USA-s: aastas $67.—, poolaastas $35.50 ja veerandaastas $18.50
LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $76.—, poolaastas $38.— ja veerandaastas $20.—
Aadressi muudatus 50 c. — Üksiknumbri hind 50 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto Ont. M6J 2H2

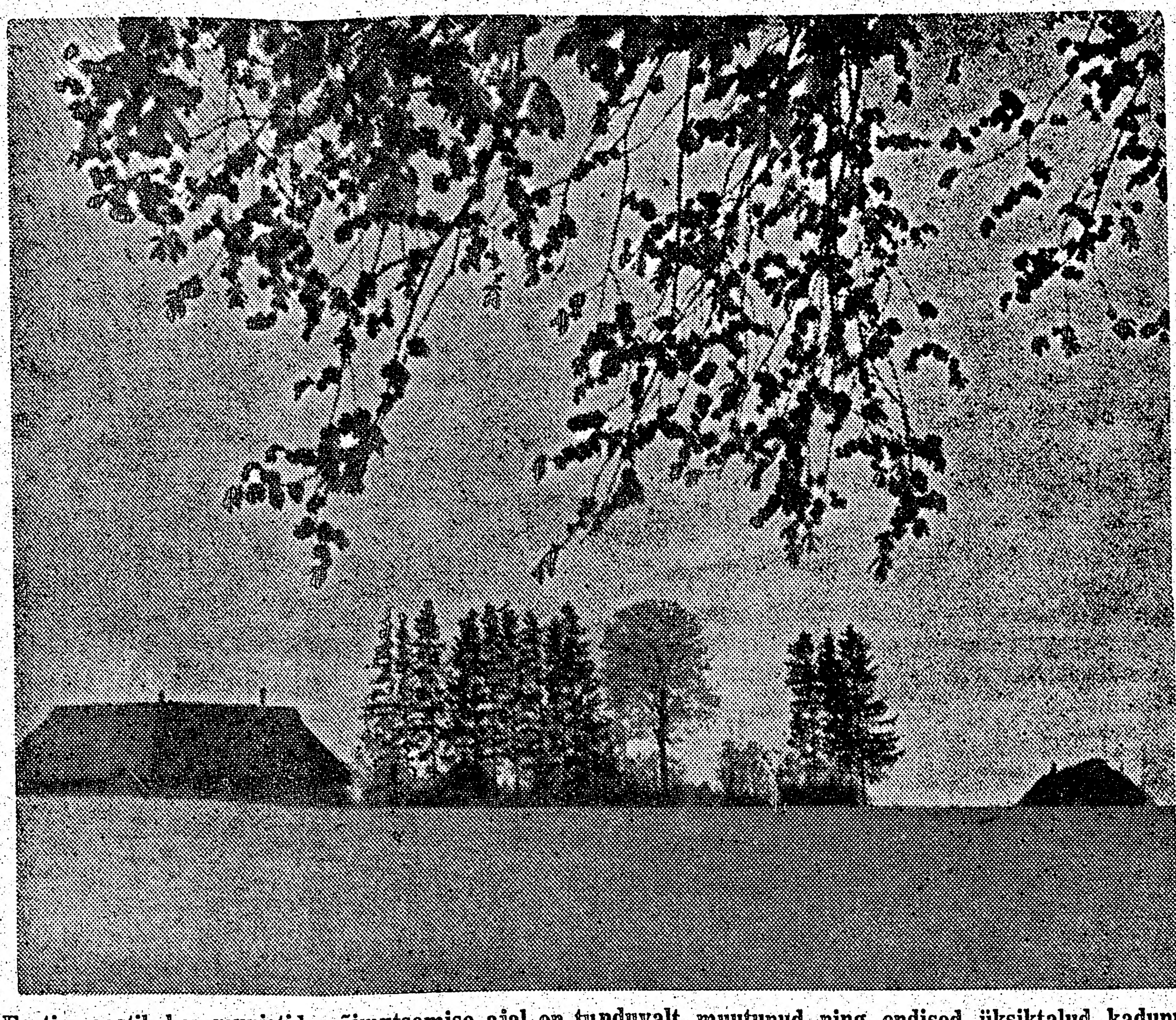

Eesti maastik kommunistide võimutsemise ajal on tunduvalt muutunud ning endised üksiktalud kadunud või nende hooned maha jäetud ja lagunenud.

Lünklik välispoliitika

Ühendriikide president Ronald Reagan tegi möödunud nädalal otsuse, et ta lõpetab teravilja väljaveokeelu N. Liitu, mille rakendas teatavasti eelmine president Carter N. Liidu punaarmee sissetungi puhul Afganistani. President Reagani otsus ei olnud eriti rabavaks üllatuseks, kuna ta lubas Ühendriikide farmeritele juba möödunud aastal toimunud ägeda presidendivalimiste kampaania ajal, et ta tühistab Carteri otsuse, kuid ometi on see samm seotud väga tõsiste tagajärgedega, eriti kui vilja embargo tühistamine on häirivalt vastuolus Reagani ja tema välisministri Haigi sõjakate väljendustega N. Liidu agressiivse välispoliitika, maailmavallutamise plaanide ja terroriaktsioonide arvel.

Ühendriikides on teravilja väljaveokeelu tühistamine N. Liitu päevakorral olnud juba sellest ajast alates kui president Reagan möödunud jaanuaris ametisse vannutati. Tugevad farmerite organisatsioonid, nende mõjuvõimsad „lobbyd" Washingtonis ning põllumajanduse osariikidest pärit Kongressi liikmed on avaldanud lakkamatult survet presidendile ja valitsusele keelu kaotamiseks ja viljalaevade Ühendriikide ja N. Liidu sadamate vahel uuesti liikuma panemiseks. Farmerite organisatsioonid on lasknud isegi teha mitmeid uurimusi ja analüüse väljaveokeelu tagajärgede selgitamiseks ning nende uurimuste tulemuste kohaselt ei ole venelased Carteri otsuse tulemusena kannatanud, kuna Moskval on õnnestunud vajalikku vilja osta teistest riikidest. Nende analüüside lõpptulemusena on alla kriipsutatud, et ainsaks kaotajaks embargo tõttu on Ühendriikide farmerid.

Need analüüsid tunduvad siiski olevat ühekülgsed ja nende koostamisel on silmas peetud Ühendriikide farmerite huvisid ja nende sissetulekute suurendamise võimalusi. N. Liidust saadud andmed kõnelevad hoopis vastupidist juttu: seal on tekkinud Ühendriikide embargo tõttu tõsine loomatoidu nappus, mille tulemusena vene farmides ja kolhoosides on hakatud kariloomi tapma. Sellel võivad olla tulevikus väga kaugeleulatuvad tagajärjed N. Liidu toitlustamisprobleemide lahendamisel, eriti pikemast perspektiivist lähtudes. Ühtlasi märgitakse, et ehkki Moskval õnnestus teistest maadest tekkinud augu täitmiseks hankida nisu, ei õnnestunud loomatoidu ostutehingud vastava vilja puudumisel.

Meil ei ole kahjuks selge, milliste kaalutlustel tegi president Reagan vilja embargo tühistamise otsuse, millel võivad olla väga ebasoovitavad tulemused. Kerkib paratamatult küsimus — kas Ühendriikides on tõesti ühel kutsealalisel grupil nii suur mõjuvõim, et ta suudab sekkuda valitsuse ja presidendi poolt deklareeritud välispoliitikasse? Kui president ja välisminister Haig alles hiljuti tulid avalikkuse ette väga karmisõnaliste deklaratsioonidega ja süüdistustega N. Liidu juhtkonna arvel, siis on vilja väljaveo keelustamise otsuse tühistamine nende väljendustega täielikult vastuolus ning jätab nii liitlastele kui vaenlastele nii presidendi kui ka tema välisministri välispoliitikast väga ähmase ja kõikuva mulje. Sest kuidas on see mõeldav, et president ühel päeval süüdistab N. Liidu juhtkonda rahvusvahelises terrorismis, kuid teisel päeval hakkab neid terroriste ameerika viljaga abistama ja toitma?

Välisminister Alexander Haig aimas presidendi sammust tulenevat hädaohtu Ühendriikide prestiizhile ning tõttas kohe pärast Reagani otsuse väljakuulutamist deklareerima, et Washington jatkab endiselt oma kõvakäelist poliitikat N. Liidu edasitungi pidurdamiseks. Ta kinnitas, et Ühendriigid lõpetavad igasuguse kaubavahetuse N. Liiduga kui punaarmee peaks sisse tungima Poolasse ja selle okupeerima. Need väited võivad olla õiged kuid neil ei ole praeguses olukorras vajalikku jõudu ja rahvusvahelist kaalu kui Reagan on otsustanud hakata andma Afganistani okupeerijatele toitu ja vilja, millest osa läheb pealegi Nikaraaguale ja teistele kommunistide kontrolli all olevatele riikidele, kes toetavad Moskva agressiivset välispoliitikat ja maailmavallutamise kavatsusi.

Ühendriikide praegune administratsioon ja president Reagan satuvad väga ohtlikku olukorda ja kaotavad oma usutavuse rahvusvahelisel foorumil kui nende sõnad ei ole kooskõlas nende tegudega. Sellest aspektist lähtudes oleks vajalik, et Ühendriigid avaldaksid üksikasjalise deklaratsiooni oma vilja väljaveo poliitika kohta seoses ta kõvakäelise välispoliitilise liiniga. Poola küsimuse kasutamine kaitsva kilbina oma välispoliitiliste sammude põhjendamiseks ei ole küllalt kaaluva ja määrava tähtsusega kui maailmas leidub ka teisi tulipunkte kus Moskva ajab sama agressiivset poliitikat nagu seda võime konstateerida Poolas.

Kahtlemata on N. Liidu võimumeestel põhjust Kremlis pärast Reagani otsust kahjurõõmsalt muiata ja mõnigi Ühendriikide sise- ja välispoliitika analüüsija Moskvas võib küsida, miks ei või suurest antikommunistist Ronald Reaganist saada N. Liidu sõber kui sellise meelemuutuse läbi tegi vabariiklaste parteisse kuuluv endine president Richard Nixon.

K.A.

Lugege kaks korda nädalas ilmuvat „VABA EESTLAST" — sisukam ja odavam eesti ajaleht vabas maailmas!

Kommentaarid

Johannes Pahapillil, kes esindas Eestlaste Kesknõukogu möödunud suvel Torontos toimunud Vaba Olümpia läbiviimisel, olid olümpia lõppedes eestlaste osas kaasa tuua kurvad kogemused. Ta mainis äsja toimunud EKN-u üldkoosolekul, et samal ajal kui olümpiast osa võtvad ukrainlased, lätlased ja leedulased olid hästi organiseeritud ning esinesid rohkearvulise võistlejate perega, oli eestlastel välja panna ainult üksikuid sportlasi ning samuti oli eestlaste panus organisatsioonilises osas tagasihoidlik. Mis on juhtunud teie spordieluga ja kuhu on kadunud teie suurepärased ja võimekad sportlased? küsisid lätlased imestunult Johannes Pahapillilt. Tal ei olnud kerge sellele küsimusele vastata.

Jah — kuhu on jäänud need ajad kui Kanada jooksuradadel ja heiteringides esinesid sellised rahvusvahelise nimega ja võimetega eesti sportlased nagu Ergas Leps ja Ain Roost? Kuhu on kadunud eesti võrkpallimängijad, kes Toronto YMCA raamides domineerisid aastaid parima klubina ja Kanada meistritena võrkpalliväljakuil? Miks ei kuule meie igakevadistel Toronto keskkoolide vahelistel kergejõustiku meistrivõistlustel enam midagi eesti noortest, kes omal ajal alati esinesid paljudel aladel parimate nimekirjas? Miks on Estonia nime kandvas Kanada ühes parimas korvpallimeeskonnas ainult üks eestlane ja kõik teised muulased? Miks ei ole enam järglasi sellistele laskuritele nagu Edgar Tiilen, Jim Hennok ja Evald Gering? Ja miks ei ole meil enam sellise klassi ujujaid nagu Raimond Entma ja Toomas Arusoo?

Neid küsimusi võiksime esitada veelgi, kuid neile on raske leida vastuseid. Tundub, et eesti noored on kaotanud huvi sportimise vastu, samuti ei ole meil enam elujõulisi organisatsioone, kes meie noorte sportlaste tegevust organiseeriksid ja neid taga õhutaksid. Ainsaks spordialaks, kus eestlased veel viimasel ajal silmapaistvaid tulemusi on saavutanud, on murdmaasuusatamine, kuid ka siingi ei ole ette näha järelkasvu laialdasel pinnal.

Johannes Pahapill tegi EKN-u üldkoosolekule ettepaneku, et eestlaste keskorganisatsiooni juurde rakendatakse üks eesti sportlaste ja spordielu tegevuse koordineerija ja organiseerija, kes peaks kaasa aitama praeguse lünga täitmiseks ja meie spordielule elustava süsti andmiseks. Algatust tuleb tervitada ja tulevik peab näitama kui palju on sellel sammul positiivseid tulemusi. Karta on, et need tagajärjed on üsna kesised, kuna EKN-u juurde on ka minevikus valitud mitmel alal teatud sektorite juhte ja organsaatoreid, kuid see ei ole andnud kaugeltki soovitud tulemusi.

★

Lääneriikide massimeedia on leidnud endale nüüd uue kangelase, kelle pilt ilmub sageli ajalehtede veergudel ja televisiooni ekraanil ning kellega tehtud mesimagusad jutuajamised ei toida mitte ainult sensatsioonijanulisi bulvaarilehti vaid päris soliidse mainega ajakirjanduslikke väljaandeid.

Juttu on inglise rongiröövlist Ronald Biggs'ist, kes 1963. aastal Inglismaal koos oma „ametivendadega" organiseeris ajaloolise rongiröövi. Biggs oma kaaslastega pidas kinni Glasgow-Londoni postirongi ning bandiidid tegid puhta töö, põgenedes 7,3 miljoni dollari suuruse saagiga. Biggs tabati ja mõisteti 30-aastaks vangi, kuid põgenes kahe aastase vanglaelu järele trellide tagant ja siirdus Austraaliasse, kus põgeniku teekond teda peagi viis Brasiiliasse, kus ta on elanud seni ajani. Teda pole Inglismaale välja antud kuna Brasiilia ja Inglismaa vahel puudub kokkulepe vastastikuseks kurjategijate välja andmiseks.

Kuid Ronald Biggsi elu ei ole kerge. Ta küüditati paar kuud tagasi seiklejate poolt Barbadose saarele, kus inglased esitasid nõudmise tema välja andmiseks. Kuid Barbadose võimud keeldusid nõudmise rahuldamisest ning Biggs siirdus tagasi Brasiiliasse, kus ta elab edasi härra elu röövitud mil-

(Järg lk. 3)

Lätlane paljastab suhtlemisoperatsioone

Imants Leshinskise karjäär „Kodumaa Hääles"

Käesolevaga avaldame nõukogude tõlgi Imants Albertovitsh Leshinskise artikli „Sulase aastad". Artikli on tõlkinud Emma Ozona Meie Kodu ülesandel. Imants Leshinskis tegutses läti ajalehe Dzhimtenes Balss (Kodumaa Hääl) toimetajana ja hiljem kultuurisidemete loomise komitees (võrdle VEKSA) ning tõlgina UNO-s. Tema jutustus paljastab KGB tegutsemisi läänes asuvate pagulaste suunas suhtlemisühingute, ajalehtede, kuulujuttude jm. kaudu.

Sündinud vasakpoolse kallakuga töölisperekonnas, haigestusin venelaste esimesel okupatsiooniaastal lätlaste seas mitte nii üldiselt esinenud tõppe — bolshevismi. 1948 sain oma kooli, Riia II keskkooli (endise Prantsuse Lütseumi) neljandaks komnooreks ja peagi valiti mind kooli komnoorte sekretäriks.

Lõpetanud kooli kuldmedaliga ja komnoorte keskkomitee soovitustega, sain vene eriti privileeritud ülikooli — Moskva rahvusvaheliste sidemete ülikooli, mille lõpetasin edukalt 1956.

Nähes lähemalt nn. Esimese Tööliste ja Talupoegade Riigi tõsielu Moskva seltskonnas ning kaasõpilaste toorust, hakkas mus usk kõikuma. Kooli vaheaegadel 50-ndate aastate algul vaatasin ahastusega eriti seda, kuidas kiiresti hävitati läti rahvuslust.

Vähehaaval kadus mu stalinism, hiljem ka marksism ja leninism. Kahjuks toimus mu tervenemisprotsess just ajal, mil kirjutasin alla lepingule Kuradiga. See ei toimunud verega ega põrgu eeskambris, vaid lilla tindiga pööningutoas Kirovi osakonna partei komitee hoones Blaumanise tänavas.

„Tema saatanliku ekstsellentsi" osas oli Läti KGB vastuluure ülem, polkovnik Sergei Ivanovitsh Smirnov. Lubasin kuni surmani varjunimega Ivars, teatada nõukogude riigile kardetavatest nähetest, oma kohtumistest kapitalismimaade kodanikega, kusjuures tsheka omalt poolt lubas unustada alles hiljuti avastatud „häbipleki" minu elus.

Nimelt olid Sergei Ivanovitshi semud leidnud, et olin salanud maha oma isa kuriteo. Ta mobiliseeriti 1944, kapituleerus võitjaile 1945 Kuramaal ja kannatas rohkem kui aasta Moshanskis.

Kõikvõimas tsheka peaks aga meeles pidama, et sunniviisilised lepingud pole kindlad — nõrgem pool püüab neist esimesel heal võimalusel vabaneda.

TÖÖ ALGAB

Ei saa öelda, et vanakuri oma lubadusi ei pidanud. Lõpetasin kooli takistusteta, sain diplomi lääneriikide omavaheliste ja rahvusvaheliste olukordade tundjana. Tööd sain Rimjansi ja hiljem Bironi juhitud Läti ja välismaa kultuurisidemete osakonnas, kus varsti tõusin vastutava referendi kohale.

1958 suvel saadeti mind Moskvasse, kus mind vilunud instruktorite poolt valmistati ette Lääne-Saksasse saatmiseks, muidugi valenime all. Kava aga siiski ei teostunud, kuna ühe organiseerija mõtteviisi äkki peeti ohtlikult burshuaaslikuks, mispeale kõiki lätlasi peeti ohtlikuks.

Pärast aastapikkust Riias viibimist ja mitte eriti õnnestunud visiiti Rooma, pandi mind Dzhimtenes Balss (Kodumaa Hääl) toimetusse. Olime seal kolmekesi: Leonids Vladislovitsh Rimjans, Imants Albertovitsh Leshinskis ja Janis Konstantinovitsh Lukazhevitsh.

HÄVITADA ORGE

Meie ülesandeks oli hävitada emigrantide organisatsioone, peamiselt juhtivaid orge. Tuli püüda emigrantide massist nõukogudevastaseid isikuid. Moskva tsheka tõsiste uurimuste ja kaalumiste tagajärjeks oli teooria, et lätlased, eestlased ja osalt ka leedulased erinesid teistest põgenikest.

Nad olid olnud iseseisvad ja rikkusid nüüd lääneriikides ühiskonna arvamist N. Liidu kohta, meenutades Molotov-Ribbentropi lepingut. Polkovnik Lukazhevitshil valmis plaan: tuli rõhutada N. Liidu humaansust pagulaskonna suunas. Põgenikke tuli näidata ausate võõrsil kannatavate inimestena, keda nende orgide juhid alt vedasid. Juhid ise aga olid juuditapjad ja natside sabarakud.

TAGASIKUTSUMINE

Kodumaale tagasikutsumine lätlastele, eestlastele ja leedulastele mõju ei avaldanud. Seda taipas aegsasti Kodumaa Hääle juures endine ajakirjanik Talcis. Kuna ajaleht pidi sarnanema põrandaaluse väljaandena, siis saadeti see Berliini pärast trükkimist Riias heale Soomest sisse veetud paberidle. Seal pandi see ümbrikutesse ja saadeti laiali pagulastele kogu maailma ulatuses. Lehe toimetaja oli Zanis Zakenfeld.

Solzhenitsõn ütles, et N. Liidus tugineb elu valel. See on tõsi. Kõik valetavad, alates peasekretäriga ja lõpetades tänavapühkijaga. Valetavad raadio, televisioon, ajakirjandus, kooliõpilastele õpetajad, ülikoolides professorid ja valetavad lastele isegi lastevanemad.

Valetab lätlane kõnepuldis kui ta tervitab mõrvareid Etioopias ja Afganistanis. Oma kodus ta aga kuulab Ameerika Häält ja BBC-d. Kodus, kui lapsed magavad ja kui ollakse usaldatavate sõprade keskel, tuntakse rõõmu Poola streikidest.

„KULTUURISIDEMED"

1955, pärast amnesteerimislubadusi oli võrgus väga väike saak. Seetõttu moodustati uus plaan — kultuurisidemed. See oli Ida-Euroopast pärineva rahva koosviibimistel ilus ja auväärt teema. Uue poliitika eesmärgiks oli leida väsinud pagulaste hulgast nõrgad lülid ja neid meelitada luure- ja propagandateenistusse.

— Imant, kas sa tõesti ei taipa, ütles mulle mu tookordne leivaisa, KGB major Edvins Berkins kunagi 70-ndate aastate keskel, meie eesmärgiks ja ülesandeks on luua olukord, kus lätlaste kodude uksed USA-s, Kanadas, Saksamaal ja mujal oleksid meile avatud ka keskööl. Isegi siis, kui me esimestel sõjapäevadel tuleksime diversantidena langevarjudega taevast alla.

Kultuurisidemete alguses oli vaja pagulaskonda lõhestada. Leiti õige tee. Ühed etniliste gruppide poliitilised juhid kuulutati natsistide käsilasteks ja sõjaroimariteks, teised aga kodudest vägisi ära petetud ausateks inimesteks.

SÕJAROIMARID

Tsheka hoolitses 60-ndate aastate alguses, et lätlaste 18. politseipataljon, Eesti politsei, leedulaste rahvapartisanid, valgevenelaste enesekaitse, Ukraina UPA jt. väärisid sõjaroimade tõttu kohtulikku hukkamõistu.

KGB kindralmajor Janis Veveris ütles mulle tuhande Kodumaa Hääle numbri ilmumise puhul: „Tshekist — minul on õilsam nimetus, kuid tsheka ajakirjanik on minu meelest topelt-tshekist". Tema enda kohta räägiti, et oli klassikaliste kuklalaskudega nii mõnegi Stalini ohvri olematuks teinud.

Kaitsetud kuklad olid Kodumaa Hääle topelt-tshekistidele kättesaamatud. Küll aga oli võimalik teha reputatsiooni tapmiskatseid. Sakslased nimetavad seda „Rufmord".

Kord ühel ilusal kevadhommikul olin tööle hilinenud ja olin tunnistajaks tülile kolleegide Karlis Kalninshi ja Zanis Zakenfeldi vahel. Kalninsh oli parajasti andnud Zakenfeldile üle artikli „läti roimari" Janis Zegneri kohta, kes oli tol ajal kui ma valesti ei mäleta Lääne-Saksa Läti Keskkomitee esimees.

Usin Kalninsh oli Smilteni linnas leitnant Zegneri kohta andmeid kogudes saanud ainult nii palju teada, et ta pärast saksa sõjaväe Lätisse tulekut oli mõned nädalad juhtinud omakaitselasi. Kalninsh oli kirjutanud saksa natside roimadest, kuid Zegnerist ei midagi enamat. Toimetaja Zakenfeldi meelest oli artikkel „lahja" ja ta oli seda „parandanud". Nüüd oli see tõeline tshekistlik „kompvek" ... organiseeris inimeste mahalaskmist ... ise läks kaevatud haua äärde ... ise paugutas ...

— Sellele ma alla kirjutada ei saa. Mul ei ole tõendeid, vaidles Kalninsh vastu.

— See ilmub trükis nagu seda on vaja. Kes on siin toimetaja, kas sina või mina?

(Järg lk. 7)

Nr. 33

ntaarid

apillil, kes esindas
nõukogu möödunud
toimunud Vaba
nisel, olid olümpia
te osas kaasa tuua
sed. Ta mainis äs-
KN-u üldkoosolekul,
kui olümpiast osa
sed, lätlased ja lee-
isti organiseeritud
hkearvulise võistle-
eestlastel välja
ikuid sportlasi ning
aste panus organi-
osas tagasihoidlik.
teie spordieluga ja
d teie suurepärased
portlased? küsisid
nult Johannes Pa-
olnud kerge sellele
tata.
n jäänud need ajad
ksuradadel ja heite-
i sellised rahvusva-
ja võimetega eesti
Ergas Leps ja Ain
on kadunud eesti
ad, kes Toronto
s domineerisid aas-
ubina ja Kanada
võrkpalliväljakuil?
meie igakevadistel
olide vahelistel ker-
trivõistlustel enam
portest, kes omal
sid paljudel aladel
irjas? Miks on Es-
dvas Kanada ühes
pallimeeskonnas ai-
ne ja kõik teised
s ei ole enam järg-
skuritele nagu Ed-
Hennok ja Evald
s ei ole meil enam
jujaid nagu Rai-
Toomas Arusoo?
i võiksime esitada
le on raske leida
ub, et eesti noored
vi sportimise vas-
meil enam elujõu-
one, kes meie noor-
gevust organiseerik-
õhutaksid. Ainsaks
s eestlased veel vii-
apaistvaid tulemusi
on murdmaasuusa-
a siingi ei ole ette
n laialdasel pinnal.
hapill tegi EKN-ü
ettepaneku, et eest-
isatsiooni juurde ra-
eesti sportlaste ja
use koordineerija ja
kes peaks kaasa ai-
lünga täitmiseks ja
ile elustava süsti
atust tuleb tervita-
ab näitama kui pal-
mul positiivseid tu-
on, et need tagajär-
sised, kuna EKN-u
minevikus valitud
tud sektorite juhte
eid, kuid see ei ole
ki soovitud tulemu-

★

massimeedia on
nüüd uue kangelase,
b sageli ajalehtede
televisiooni ekraanil
ehtud mesimagusad
i toida mitte ainult
ulisi bulvaarilehti
idse mainega ajakir-
ljaandeid.
ise rongiröövlist Ro-
kes 1963. aastal Ing-
ma „ametivendade-
ris ajaloolise rongi-
na kaaslastega pidas
-Londoni postirongi
tegid puhta töö, põ-
iljoni dollari suuruse
s tabati ja mõisteti
gi, kuid põgenes ka-
glaelu järele trellide
rdus Austraaliasse,
teekond teda peagi
se, kus ta on elanud
da pole Inglismaale
na Brasiilia ja Ing-
puudub kokkulepe
kurjategijate välja
Biggsi elu ei ole
iditati paar kuud ta-
e poolt Barbadose
glased esitasid nõud-
lja andmiseks. Kuid
imud keeldusid nõud-
misest ning Biggs
Brasiiliasse, kus ta
rra elu röövitud mil-

(Järg lk. 3)

VALVEARST NÄDALALÕPUL

2. ja 3. mail
dr. H. Tari, tel. 922-3824

9. ja 10. mail
dr. T. Sauks, tel. 461-0912

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Kahe muusikastuudio ühine lõpuõhtu

Möödunud laupäeval toimus Toronto Konservatooriumi kontsertsaalis kahe muusikastuudio ühine õpilasõhtu. Aino Kure klaveri- ja Tiiu Kiiki akordioniõpilased sisustasid huvipakkuva pealelõuna, millele kaasa elasid 70—80 lastevanemat, sõpra ja sugulast, aga ka teisi lapsi.

Stuudiojuhid olid kava osavalt kokkuseadnud nii, et paari-kolme klaveripala järele tuli akordionipala, muutes esinemise iseloomu mitmekülgsemaks.

Aino Kure klaveristuudios oli 15 õpilast, neist 9 eestlased, Tiina Kiik'il 5 õpilast, neist 3 eestlased. Kava algas nooremátega ja läks siis kordkorralt üle vanemate ja kogenenumate suunas, kuni viimased esinejad andsid juba õpitule lisaks kaasaelatava tõlgendusega killukese enesest. Klaveri alal olid paremad Kristine Neps ja Martin Kiik, esimeselt kuuldi Mozarti sonaat ja Karindi „Mardilaul", teiselt J. S. Bachi prelüüd ja fuuga, Mozarti sonaat ja lõpuks Liszti „Liebestraum", millega ka õpilasõhtu lõppes.

Akordioni õpilasist oli edasijõudnum Peter Sõrra, kes oma õpingutega on jõudnud konservatooriumi 8. klassi. Tema esitas erirütmilisi meloodiaid.

Klaveri alal õppisid eestlasist nooremad kuni IV klassini Marcus ja Erik Silmberg, Risto Leivat, Kyllike Sillaste, Christopher Timusk, Heiki Altosaar ja Mikk Altosaar; VII — X-klasside ulatuses Kristina Neps ja Martin Kiik. Akordioni õpivad nooremas klassis Andrus Küng ja vanemas Tiia Pihl ja Peter Sõrra.

Pärast esinemisi tänati stuudiote juhatajaid lilledega, misjärel noored muusikud läksid rõõmuga vastu suvisele vaheajale.

VAIPADE & MÖÖBLI PUHASTUS
auruga „steamcleaning"
HEL. ERIK LOKBIK 447-9834

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

jonitega, nautides omapärast kuulsust ja populaarsust ja irvitades inglise politseivõimude üle, mida kogu maailma ajalehd peavad vajalikuks ära trükkida.

Näib, et rongiröövel Ronald Biggs kujuneb peagi kuulsamaks meheks kui Ühendriikide omaaegne ajalooline bandiit ja rongiröövel Jesse James, kelle elust on tehtud filme ja kelle „saavutuste" ja „kangalastegude" kohta on kirjutatud raamatuid. Jesse Jamesist on aja jooksul kujunenud nagu mingisugune legendaarne rahvuskangelane ja Ronald Biggsil on suured väljavaated samalaadse karjääri tegemiseks. Nii et tulevikus pole kellegil enam vaja kangelaseks saamiseks sõjas vägitegusid sooritada või inimesi tule- või uppumissurmast päästa. Tuleb organiseerida lihtsalt üks suurem röövimisoperatsioon (väikesed „tehingud" ei anna soovitud tulemusi) ja kohe olete läänemaailma ajakirjanduse veergudel tehtud kangelane, ilusaks eeskujuks kõigile noortele, kes saavad teie tegudest inspiratsiooni ja õhutust kuritegevuse teele asumiseks.

AMI

Neeme Järvi koos perekonnaga pärast N. Eestist välja pääsemist New Yorki saabumisel.

Neeme Järvi:

„Olen saavutanud kunstilise ja liikumisvabaduse"

Dirigent Neeme Järvi ja helilooja Arvo Pärti suur edu Hollandis

STOKHOLM (EPL) — Olen N. Liidust lahkumisega saavutanud nii kunstilise kui ka liikumisvabaduse, on Neeme Järvi, kelle edu Hollandis endiselt jatkub, ütelnud intervjuus Rotterdamis Niewsbladile, milline pealkirjastab: „Concertgebouworkestril on õnne Neeme Järviga — üks valge vares tuli Amsterdami". Valge varese all on mõeldud ainulaadsust, neid lihtsalt ei olegi. Neeme Järvi on pealkirjastaja arvates erakordne just selles mõttes, et ta võttis üle talle tundmatu suurorkestri ja vägagi komplitseeritud töödega programmi ja tuli sellega toime ilma pikemata — hiilgavalt. „Concertgebouw" orkestril on olnud Järviga õnne.

Intervjuus küsitakse, kas eesti dirigent on vene muusika spetsialist. „Ei ole midagi, milles ma oleksin spetsialist," vastab Järvi, „Eestis juhatasin varemalt igal aastal Matteuse ja Johannese passioone. Siin on see normaalne, ent idabloki riikides ei toimu see peaaegu kunagi . . ."

Intervjueerija küsib, miks Järvi lahkus okupeeritud Eestist, kus ta ometi oli riikliku sümfooniaorkestri kunstiline juht ja peadirigent?

Neeme Järvi vastab:

— Lubasin oma orkestril liiga palju Haydnit ja Mozartit mängida. See on hea igale orkestrile. Kuid Nõukogude autoriteetidel on teised ideed. Mind külastanud delegatsioon küsis: „Seltsimees Järvi, miks esitate nii vähe Nõukogude heliloojate töid?" — Minu hooaja kavas esines alati vene komponistide nimesid, kuid neile oli see siiski liiga vähe. Hiljem tuli orkestrile korraldus jätta muusika „sinnapaika" ja minna kolhoosi tööle. Kõik muusikud, välja arvatud eakaimad orkestrandid. See otsustas lõplikult mu emigreerumise soovi.

Küsija jatkab:

Neeme Järvil on nüüd liikumisvabadus, millest ta varem vaid unistada võis. Kujutage ette: kõikide vene muusikute tegevust juhitakse Moskvast riiklikust kontserdivahendusest. Sealt sunnitakse asjadeks, mille taga vahendatav ei seisa. Järvi jutustab siin:

— Budapestis on postiametnike orkester, kui asjaarmastajad võibolla mitte nii halb. Kuid nendega pidin esitama Sovjeti kunstiist taset. Sellise orkestriga avalik kontsert, Brahmsi sümfoonia.

Ainult kolm kontrabassi, ja veel millised kontrabassid . . . Põhjus maa alla vajumiseks . . .

Nüüd on Järvil võimalik selle üle naerda ja imiteerida kramplike liigutustega kohmakat kontrabasssisti, märgib hollandi ajakirjanik, kuidas on olla eestlane N. Liidus?

— Võrrelge seda olukorraga, mis olnuks hollandlasil Hollandis, kui nende maa poleks 1945 sakslaste ülemvõimust vabastatud.

Kondrashin, kelle surma tõttu Järvi Hollandisse kutsuti, alustas läänes teist karjääri. Kas kehtib see ka Järvi kohta?

— Jaha — see on mulle uus algus. Vana on seljataha jäänud, ütleb dirigent ise, kellel ees seisavad rida uusi kontserte kahekümnenda sajandi ebahariliku programmiga, kus esitatakse Arvo Pärdi, Alfred Schnittke ja Sergei Prokofjevi muusikat.

Eestlastel Hollandis oli võimalus kaasa elada ja täie sõõmuga nautida dirigent Neeme Järvi tööd, kelle juhatamisele tulid 11 eri kavadega kontserti kolmes seerias Amsterdamis Den Haagis ja Rotterdamis.

Teise seeriasse oli ta võtnud ka Arvo Pärdi töö „Cantus to the memory of Benjamin Britten" kellale ja viiuliorkestrile.

Arvo Pärt saabus Viinist Hollandi ja oli kõikidel oma helitöö esitamistel, saades sooja poolehoiu, aplauside ja lillede osaliseks. Üks liigutavamaid momente eestlastele Amsterdami Concertgebouws oli see, kui Arvo Pärt kutsuti lavale ja eriti siis, kui Järvi ja Pärt mõlemad käsi-käes orkestri taga olevast kõrgest trepist alla tulid, et püstitõusnud ja juubeldavat publikut veelkordselt tänada. Kaks võimetelt ja isiksuselt suurt ja head eestlast! Eesti nime tutvustajad Vabas Maailmas: — ikestatud kodumaal funktsionääride poolt surnuks tunnistatud rahvuskaaslast.

Mõlematel, nii Järvil kui ka Pärdil on meie kodumaa olukord väga südamelähedane ja nad ei jäta ühtegi võimalust kasutamata, et end eestlastena tutvustada.

Selle, rohkem kui kahenädalasel perioodil figureeris igas Hollandi lehes eestlaste ja Eesti nimi. Kontserdid esitati kahel korral raadios. Arvo Pärdi „Cantus" eel oli pikem sõnaline sissejuhatus komponistist ja tema tööst. Tänu Neeme Järvile ja Arvo Pärdile! Hollandi eestlaste parimad soovid saadavad neid igal pool.

Vilma Belinfante

Uus eestlaste ettevõte:

Torontos rajati „Karu of Canada"

Kolm kuud tagasi alustas Torontos tööd Karu of Canada Wood Industries Inc. nimeline eestlastele kuuluv ettevõte. Selles valmistatakse pildiraamimise liistu ja raamitakse kunstitöid üksiktellijaile ja galeriidele. Tööstuse tänavapoolses osas on aga uus kunstigalerii, kus esimese näitusena oli Abel Lee väiksemaformaadiliste tööde näitus.

Ettevõtte president, eesti ühiskonnas tuntud kunstnik Alfred Karu on eluaeg pildiraamimisega tegelenud. Ta on olnud kaasas Artistic Woodwork Co. rajamisel. Siis asutas Multiframe Picture Frames Co. ja viis selle elujõuliseks ettevõtteks ning nüüd on uue, perekondliku ettevõtte Karu of Canada nimelise tööstuse juhatajaks.

Uue ettevõtte tingis mitme suure tellimise saamine, millega tööd on paariks aastaks tagatud.

Tema poole, kui tuntud pildiraamiliistu kujundaja poole, pöörduti sellise ettepanekuga ja pärast mõneaastast eemalolekut aktiivsest tööstustoodangust, ta nõustuski uueks algatuseks. Toodang läheb peamiselt Ameerika Ühendriikidesse, kuid sellekõrval tahab ta raamimise osas teenida ka kohalikke inimesi. Praegu on käsil tööstuse sisustamine, paar masinat on juba kohal ja töökorras, teiste tulek on lähemate päevade küsimus. Liistude värvimine ja lõpetamine on juba käigus ja esimesed saadetised teele saadetud.

Ettevõtte „ristiisaks" on Sinclair Stevens, kes mitme nime valikul soovitas sellenimelist, hästi meelde jäävat.

Pealegi on see perekonnaettevõte, kus Alfred Karu on presidendiks, poeg Jüri mänedzheriks ja tööle on pandud teisedki perekonnaliikmed.

Kuigi A. Karu on president, on tal juba mitmeid uusi ideesid uute liistude kujundusteks, mis paari vahepealse aasta jooksul on mõttes juba ilme saanud. Kui sisseseade on kohal ja töö jõudnud normaalse rutiinipärasuseni, loodab ta pildiraamide turgu varustada uute kunstipäraste raamiliistudega.

Uudsuseks uute tööstusruumide ees on äsjaavatud kunstigalerii, mille avajaks oli õnneliku käega Abel Lee, kelle esimesele paarinädalalisele näitusele järgnevad uued; juba on vähemalt pooleks aastaks näitused kindlaks saanud. Kuigi galerii asub Toronto südamikust näiliselt üsnagi kaugel, toob selle lähedale hea ühendus Don Valley Parkway kaudu. Väga positiivselt suhtumine esimesesse näitusse annab siingi kunstipublikut nii ümbruskonna elanikes, kui ka eestlasist kunstisõprades, kellele pole kaugusi, mis oleks ületamatud. Pealegi on galeriiruumid väga kaunid, valged ja hea paigutusvõimalustega.

Uue eestlaste ettevõttena on seal praegu palju optimismi ja lootusi, aga on juba saavutatud tulemusi, mis algatuseks julgust ja tuge ning uut töörõõmu on andnud.

THE FURRIER
OLLI NIEMINEN
KASUKATE KÜLMRUUM
Moeuuendused, parandused ja puhastused
Uued kasukad tellimistööna
Õiglased hinnad
Tööruumi aadress:
5463A Yonge St.
Willowdale, Ont.
(The Finnish Place'i peal)
Telefonid: 224-2008, 881-0189

GM RK REIN KOPPEL
CHEVROLET • OLDSMOBILE
ROBERTSON MOTORS LTD.
1555 DANFORTH AVENUE
TORONTO, ONT. M4J 1N7
TELEFON 466-1135

Toronto Eesti Ühispank
958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6
Tel. 465-4650 või 465-4659
Pank avatud: päeval 10.00 — 3.00 (esmasp. reedeni), õhtul 5.30 — 8.00 (esmasp. ja neljap.)
Ühenduses on jõud
LAENUD SOODSATEL TINGIMUSTEL KAASMAALASTELE
Informatsiooni saab pangast lahtioleku aegadel.
Kõik uued laenud on laenuvõtja surma puhul kindlustatud kuni $30.000.— ulatuses, jäädava töövõimetuse puhul on kindlustatud kuni $10.000.— ulatuses vastavalt kindlustuste tingimustele.

All Languages Ltd
"Helping People to Communicate"
ALS
Translators and Interpreters
in over 70 Languages
French for the Quebec Market
Suite 1105, 67 Yonge St., Toronto, Ont., M5E 1J8 (416) 361-0303

M.T. MANKIN REAL ESTATE REALTOR
MARK T. MANKIN REALTOR
2670A Yonge St. (at Lytton Blvd) Toronto M4P 2J5
Kinnisvara ostu või müügi korral helistage
TOOMAS MANKIN, tel. 487-4477, kodus 447-2017

VABA EESTLANE kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$38.—	$42.—
Poolaastas	$21.—	$23.—
Veerandaastas	$11.—	$12.—

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$61.—	$67.—
Poolaastas	$33.—	$35.50
Veerandaastas	$17.—	$18.50

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $76.—, poolaastas $38.—, veerandaastas $20.—

Aadressi muudatus 50 centi. Üksiknumbri hind 50 centi

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:

VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „ ___ " ________ ______ 19___ . Tellimise katteks lisan $ ______ siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi ______________________

Aadress ______________________

____

____

LAHKUS MU KULLA-KALLIS ELUKAASLANE

PAUL URVANDI

Sündinud 12. märtsil 1905

Surnud 26. aprillil 1981

Leinav lesk

ALLY

KALLIST SÕPRA JA RISTIEMA

HELLA LUMISTE't

sündinud Kaasik

surnud 5. aprillil 1981 Tallinnas

mälestavad kurbuses

MAGDA SILLASTE
HENNO SILLASTE perekonnaga
IVO SILLASTE perekonnaga

KALLIST ÕEMEEST JA KÄLIMEEST

JULIUS NIKLUS't

surnud 28. aprillil 1981

mälestavad sügavas leinas

TIIU ja KAUL KADAK

Armast

MIHKEL HURT'i

mälestavad kurbuses

MARIE NEUMANN
JENNY KAKO

Avaldame südamest tulevat kaastunnet JUTA MERIMA'le ja tema abikaasale tema isa

ELMAR HAVIKO

surma puhul.

ELYTE ja TONY TEVELIS
ONA RENGVICIENE

Joann Saarniidu edukas kunstireis

Kunstnik J. Saarniidu näitusest Lakewoodis ja järgnevast ettekandest võttis osa arvukalt kaasmaalasi. Oma isikupärases stiilis maalingud leidsid arvukalt ostjaid. Maalinguid oli esitatud ka kunstniku Siberi päevadest ning erilisest huvialast sumeri-ainelised teosed. Näitus kestis kaks päeva, kunstnik koos abikaasaga peatus Harry Verderi perekonnas.

Ettekande õhtu avas Harry Verder, tutvustades kunstnikku ja tema abikaasat. Käesolev näitus oli 33. iseseisev esinemine. Ettekande eel abikaasa esitas kaks oma luuletust. Ettekanne oli tegelikult kolme osaline kunstivooludest, sumeri rahvast ja Siberist. Kunstivooludest vaadeldi seitset voolu — impressionism, pointillism, sümbolism, ekspressionism, naivism, kubism ja sürrealism. Ettekandes käsitleti nende voolude-koolkondade arengut ja iseärasusi.

Siberist, kus kunstnik viibis mobiliseerituna, olid väljas maalid. Ettekandes esitati küsimus, miks on meil nii vähe kirjutatud nendest 30.000 mobiliseeritust, kelledest kindral Pärna andmetel tuli tagasi vist 11.000 meest, teised hävisid sõjamöllus.

Tänusõnad kaugele külalisele ütles Lakewoodi Eesti Ühingu nimel esinaine Vaike Kiin. Laupäeval istuti näituse vaatamise järele kohvilauas, pühapäeval maitsti kalasuppi, mis oli keedetud „Muhu moodi" Kati Sirkeli poolt teiste daamide kaasaabil, kalad oli püüdnud Jüri Viiroja.

Õiendus

VABA EESTLASES nr. 31 ilmunud MYKOLA (MIKE) CHRIN'i leinakuulutuses on leinajateks Nora Johnston (neiuna Reineke) koos lastega Scarboros ja Juliette Hesse (neiuna Reineke) koos perekonnaga Kalifornias. Peab olema:

NORA JOHNSTON (neiuna Reinike) koos lastega Scarboros

JULIETTE HESSE (neiuna Reinike) koos perekonnaga Kalifornias

Palume lahkelt eksitust vabandada!

Vaba Eestlase talitus

OTSIN

oma klassiõdesid TTKK 27. lennust (lõpetanud 1941. Palun helistada tel. 653-9991 või kirjutage Lydia Kittask-Vilbre, 50 Yore Rd. Apt. 3, Toronto, Ont. M6M 1W5 Canada

Läti noored ei lähe VEKSA lõksu

STOKHOLM (EPL) — Okup. Läti „VEKSA", välislätlastega kultuurisidemete arendamise ühing, mis tegutseb samades ülesannetes kui sõsarorganisatsioon Tallinnas, kutsus vaba maailma läti noori Riiga „läti kultuuri- ja keeleseminarile" juuli kuus.

Kutset arutasid läti noorte organisatsioonid USA-s ja Kanadas, kus asuti kindlale seisukohale kutset mitte vastu võtta ja seda nende paljastuste taustal, mida just selle organisatsiooni tegevuse ja eesmärkide kohta tegi New Yorgis UNO juures töötanud ja ära hüpanud end. KGB taustaga läti „veksa" ekspert Imants Leshinskis.

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

o

Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.

T. L. MORRISON — Funeral Director

467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5

Telefon 924-1498

4812 YONGE STREET **221-1159**
(Sheppardi lähedal)

R. S. KANE
Funeral Directors

WILLOWDALE **ONTARIO**

362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS

Tel. 466-1951 või 466-1502

Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
Kunstkäsitööd kinkideks: ehted, merevaik, nahktööd, puunikerdused, keraamika.
Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

Soomes ja Siberis

Arved Viirlaid, Märgitud. Romaan. EKK, Lund 1980. 220 lk.

„Valpo" (Soome valtiopoliisi) vangistas omal algatusel grupi eestlasi 1947. a. sügisel (Valpo teatas 4. nov. 15-e eestlase vangistamisest, kelle hulgas oli üks ingerlane). Neid süüdistati rahukokkuleppe punkt 9 alusel. Soome välisministeeriumi esindaja teatas USA saatkonna ametnikule, et Soome siseministeeriumi juriidiline nõuandja on sel arvamisel, et Soome peab täitma rahukokkuleppe 9. punkti ning et eestlased kuuluvad nimetatud punkti alla. Teised Soome valitsuse juriidilised nõuandjad on sel arvamisel, et Soomel ei tuleks omalt poolt algatust teha, vaid seda tuleks teha ainult liitlaste valitsuste sellekohasel nõudmisel.

N. Liidu valitsus ei olnud 5. nov. teinud mingeid algatusi eestlaste vangistamiseks.

Soome välisministeeriumis öeldi, et parajasti olid Moskvas Soome valitsuse esindajad, kelle hulka kuulub ka kommunistlik siseminister Leino ja arvatavasti võetakse Moskvas eestlaste vangistamine käsitlemisele.

Vangistatud eestlased kuuluvad nende sadade põgenike hulka, kes tulid eri viisil 1942—44 üle Soome lahe, põgenedes Saksa mobilisatsiooni eest. Soomes mõned neist värvati või nad liitusid vabatahtlikena Soome sõjaväega. Venelased olid siiski nõudnud 1947. a. alul eesti põgenike väljaandmist, kuid novembri vangistamise puhul tõusis nende arv kahekordseks. Paljude soomlaste tundeis oli kibestus ja vihameel oma julgeolekupolitsei vastu. Eestlastele tunti kaasa, aga samal ajal elas soomlasis kartus, et sama saatus, mis Eestit tabas, võib kord ka saada Soome saatuseks. Viha Valpo vastu sai mõõduandvaks lähemas omavalitsuse valimistel. (J. Raymond Ylitalo „Salasanomia Helsingista Washingtoniin", 1978, lk. 154—156).

Sama sündmus on saanud aluseks Arved Viirlaidi viimasele romaanile „Märgitud". Romaani kirjutamisega alustati juma 1956/57, aga oli kõrvale pandud Erik Hormi teostesarja aine tõttu, on vahepeal saavutanud küllaldase ajalise distantsi, et sündmusile asjalikult ja igakülgselt läheneda.

Autor on valinud peategelaseks eestlasest kunstniku Eigo Argeti saatusloo, kes selle aine on ise kirjanikule jutustanud ja põhjusel, et tal ainsana õnnestus väga traagiliselt venelastele ettenähtud väljaandmisest 23. veebr. 1948 pääseda. Väga dramaatilisi elusündmusi vaatlevas teoses on lõpuks siiski õnnelik lõpp, mida nii vähe saab kasutada nõukogudeainelistes teoste.

Viirlaid on toonud lühipilte ka teiste väljaantavate elust, peamiselt Soomes abiellumise tõttu perekonna loonud inimestega. Kahtlemata olnuks kogu eestlaste vangistamisloost ainet üleliiagi iseseisvaks teoseks; igal oli oma elu, ühelt poolt lähedaste sidemetega soome ühiskonnas, kaugemal taustal kodumaal elatud noorus.

Teose algus ongi just seda ainet kasutades saanud terviklikumaks ja kunstitihedamaks ning andnud läbitunnetatud sügavuse, mida rasked sündmused tingisid. Aga Viirlaid on tahtnud kaks laia ainevalda kokku sulatada, ilmselt dramaatilisuse suurendamiseks ja on mosaiikromaanis kõrvutanud Soome vangla kõrvale Siberi saatused ja õudused. Viimasest laiast ainest on vaid murdosa seni kasutatud Aino Thoeni romaanis „Võlaraamat" ja J. Saarniidu memuaarides. Ka see eeldanuks iseseisvat teost, pealegi kui autoril võimaldus nii suurepärase jutustaja leidmine.

Kuid Viirlaid kasutab Siberist läbi käinud mehi Soomes elukoha valinuina ja siin kaob usutavus, mis autentsete jutustuste juures jääb kokkusobimatuks ning ebaloogiliseks. Need mehed, kes Siberi kannatusist mobilisatsiooni tõttu rindele pääsenuina üle frondi jõudsid, ei võinud enam Soome jääda ja oodata, et nende poolelijäänud kannatuste teekond lõpule viiakse.

Autorile peaks olema väga hästi teada, et soomlased võimaldasid kõigile eestlastele lahkumise Soomest, veel siis ka, kui liitunute kontrollkomisjon (venelased) olid juba Soomes. Nad mitte ainult ei võimaldanud lahkumist, vaid koguni soovitasid seda teha, olles kartuses venelaste teadaolematuist sammudest. Soomest lahkujate hulgas oli palju soomlasi, kel Soome kodanikenagi oli kartus oma tuleviku pärast. Kuidas võisid siis Siberi laagreist läbi käinud mehed jätta olukorra tähelepanemata ja loota, et neid ei märgata. Pealegi, nagu ilmneb USA saadiku märkusist, nõudsid venelased 1947. a. alul juba mõne eestlase väljaandmist.

„Märgitud" on tegevusrohke mosaiikromaan, andes vaheldumisi pilte Soomest ja Siberist. Viirlaidi hoogsas ja bravuurses stiilis on pulbitsev pealispind sellekohase keelepruugiga ja sangarikujusid igas olukorras, mis jätab sageli sisemise külje kujunematuks. Kahe romaani põimumisel on tugevamaks Eigo Argeti saatuslugu. See on realistlik jutustus ahistatud inimeste meeleheitest. Siber on kaugemal ja autor on oma fantaasiale andnud sageli ohjeldamatuse.

Raamat on ka süüdistus soomlaste vastu ning sellisena vägagi terav. Kas see on sellisena õigustatud? Peab uuesti kordama USA saadiku memuaaridest võetud lauset: „Eestlastele tunti kaasa, aga samal ajal elas soomlastes kartus, et Eesti saatus võiks ka Soomele osaks saada." Mis pidanuks Soome tegema, kui peale hoiatuste andmist elasid eestlased kolm aastat rahus edasi, unustades kommunistide tegevusviisid (mida nad romaani kohaselt olid Siberis kõigi selle julmusega talunud ja kogenud).

Romaanivormi uuenduslikkusele vaatamata jääb Viirlaidi „Märgitud" alla ta seniste romaanide taset. Võib olla on see sõjaraamatute ja samase aine liigse käsitlemise väsimusest. Kirjastus on jällegi kirbukirja suurust ladu kasutanud, mis vanemaile lugejaile raskusi tekitab. Kaanejoonise on kujundanud kunagisist lehelõigetest Eigo Arget (Alfred Karu).

Hannes Oja

Piljardi võistlused „Eesti Kodus"

„Eesti Kodu" huviringidest ja klubidest kõige aktiivsem on olnud Piljardi Klubi oma ligi 40 liikmega, neist üks naisliige. Teist aastat korraldati piljardi (snooker) võistlused, lõpupunktiks oli auhindade jagamine 8. apr. omavahelisel koosviibimisel. H. Kivi andis üle üldklassi auhinnad alates Kivi reisibüroo rändauhinnast meistrile, kelleks tuli klubi esimees Hans Pent. Samuti võitis H. Pent Alviine Oluperi rändauhinna (ta abikaasa Theodori mälestuseks) senior-klassi meistrile, seda teist aastat järjest. Alviine Oluper sai õnnetult surma m.a. detsembris, rändauhinna ja teised seenior-klassi auhinnad andis üle R. Metslang. Auhindade jagamisel ja võidu-lintide rinda panemisel abistasid klubi juhatusliige Endel Toiger ja auliige Vambola Voika.

Võistlustest võttis üldklassis osa 14 mängijat, neist 10 ka seniorklassis (65 a. ja üle). Möödunud aasta suurmeister Heiki Kuld ei saanud määruste kohaselt rohkem võistelda kui ainult kaitseda suurmeistri tiitlit üldklassi meistri H. Penti vastu. H. Kuld võitis teistkordselt Annette leivatööstuse rändkarika võitude vahekorraga 3:1.

Auhindadele tulid järgnevad võistlejad üldklassis (sulgudes võistlejad üldklassis:

1. H. Pent, 2. R. Raud, 3. A. Pallop, 4. H. Aaslepp, 5. E. Simonlatser.

Seenior-klass:

1. H. Pent, 2. A. Pallop, 3. E. Simonlatser, 4. E. Maldre, 5. E. Toiger ja 6. T. Hurt.

Väiksemaid REMONTTÖID

majade juures:
elekter, torud, puutööd jne.
Helistage — J. MEIUSI 225-3283

veel siis ka, kui liitunu-
llkomisjon (venelased)
Soomes.
ainult ei võimaldanud
vaid koguni soovitasid
olles kartuses venelaste
tuist sammudest. Soo-
jate hulgas oli palju
el Soome kodanikenagi
na tuleviku pärast. Kui-
siis Siberi laagreist läbi
ed jätta olukorra tähele-
a loota, et neid ei mär-
gi, nagu ilmneb USA
ärkusist, nõudsid vene-
a. alul juba mõne eest-
dmist.
d" on tegevusrohke mo-
, andes vaheldumisi
st ja Siberist. Viirlaidi
bravuurses stiilis on
ealispind sellekohase
ga ja sangarikujusid
ras, mis jätab sageli
lje kujunematuks. Ka-
põimumisel on tugeva-
Argeti saatuslugu. See
jutustus ahistatud ini-
eheitest. Siber on kau-
utor on oma fantaasia-
sageli ohjeldamatuse.
on ka süüdistus soom-
u ning sellisena vägagi

sellisena õigustatud?
kordama USA saadiku
st võetud lauset:
tunti kaasa, aga sa-
s soomlastes kartus, et
s võiks ka Soomele
a." Mis pidanuks Soo-
kui peale hoiatuste
sid eestlased kolm aas-
asi, unustades kommu-
vusviisid (mida nad
haselt olid Siberis kõi-
usega talunud ja koge-

rmi uuenduslikkusele
jääb Viirlaidi „Märgi-
seniste romaanide ta-
a on see sõjaraamatute
ine liigse käsitlemise
Kirjastus on jällegi
urust ladu kasutanud,
le lugejaile raskusi te-
joonise on kujundanud
helõigetest Eigo Arget
).

Hannes Oja

võistlused
odus"

du" huviringidest ja
ige aktiivsem on ol-
Klubi oma ligi 40 liik-
üks naisliige. Teist
dati piljardi (snooker)
õpupunktiks oli auhin-
e 8. apr. omavahelisel
l. H. Kivi andis üle
innad alates Kivi rei-
dauhinnast meistrile,
klubi esimees Hans
võitis H. Pent Alviine
auhinna (ta abikaasa
iestuseks) senior-klas-
seda teist aastat jär-
Oluper sai õnnetult
detsembris, rändau-
d seenior-klassi auhin-
e R. Metslang. Auhin-
el ja võidu-lintide rin-
l abistasid klubi juha-
l Toiger ja auliige
ka.
võttis üldklassis osa
neist 10 ka senior-
a. ja üle). Möödunud
eister Heiki Kuld ei
uste kohaselt rohkem
ainult kaitseda suur-
üldklassi meistri H.
H. Kuld võitis teist-
tte leivatööstuse ränd-
e vahekorraga 3:1.
e tulid järgnevad
üldklassis (sulgudes
dklassis:
2. R. Raud, 3. A. Pal-
slepp, 5. E. Simonlat-

:
2. A. Pallop, 3. E. Si-
E. Maldre, 5. E. Toi-
Hurt.

iksemaid
MONTTÖID
jade juures:
orud, puutööd jne.
— J. MEIUSI 225-3283

Noorte . . .

(Algus lk. 1)

Õnnetaalrite levitamise tulemused tegi teatavaks maleva laekur Mart Pedel.

Kokku laekus $2469.—, kusjuures üksuste panus oli järgmine: Lembitu Malev $1224.—, Toronto Kalev $730, Montreali Kalev $300.—, Hamiltoni Kotka $80.— ja Toronto Raudhabemed $42.—. Individuaalselt esikohal Peeter Roose (Tor. K.) ja Eerik Valter (Lemb.) 110, 3. ja 4. kohal Montreali poisid Markus Pedriks ja Toomas Pedriks 75, 5. Toivo Träss 65, 6., 7. ja 8. kohal Jaan Kukk (Montr.), Alar Petersoo (Tor.K.) ja Heikki Sillaste (Lemb.) 60. Levitamispreemiaid said 25 poissi. Loosimisel läks kunstnik Saarniidu maal Lia Pikkovile. Kõik tähekatsed sooritatud eriauhinna — kullast tähe töölauale — said järgmised hundud: Lembitu noolepoisid Heiki Altosaar, Toivo Evard, Tarvo Puust ja Marcus Silmberg, Kalevi tormipoeg Eerik Naar.

„Kullavihm" toimus sujuvalt ja kiiresti, sest nimede ette lugemine ja edutuste ning auhindade üleandmine toimus gaididele ja skautidele samaaegselt. Ainus piinlik seik nii kohalviibivatele vanematele, veel enam aga juhtidele, oli paljude noorte puudumine paraadilt. Nimesid hõigati tublisti rohkem, kui ilmus vastuvõtjaid. See tähendab, et puudunutele pistetakse märk rinda või auhind kätte ilma mingi pidulikkuseta. Kasvatuslikult vähendab see tublisti märgi väärtust. Üle poole sellest süüst kuulub vanematele, kes ei võtnud vaevaks noori kohale tuua. Sisuliselt on see organisatsioonide kasvatustööle vastutöötamine. Kas ükskord tuleb edutamine ja auhindamine ära jätta, kuna see ei paku huvi?

Kõik diplomid käes, trofeed kaenlas ja aumärgid rinnas, algas paraadimarss.

Orkester Enn Kiilaspea taktikepi all mängis populaarseid laagrilaule ja skaudiviise. Noorteüksused oma lippudega: Põhjala Tütarde suur lipkond, Rajaleidjate väiksem aga vahva grupp, suuruselt peaaegu võrdsed skautüksused Lembitu Malev ja Kalevi lipkond ning üsna väike kuid ikkagi omaette Vikingi mereskautide salk. Üksused möödusid tervitades staapide ja vanemate juhtide pika rivi eest ning marssisid välja kevadpäikesesse.

Kohvilauas pandi kokku $3000.—

Pärast jüripäeva paraadi toimus Eesti Majas gaiderite ja skautmasterite klubiline koosviibimine kehakinnituse ja kohvilauaga. Tavaliselt on sellel kokkutulekul kava olnud meeste ja söök naiste asjaks. Seekord oli osad vahetatud ja skautmasterid hoolitsesid toidu eest. Serveeriti kana praetud kartulite, riisi ja kastmega meeskelnerite poolt. Skm Koondise esimees Ermi Soomet tervitas ja tegi lahti jutuotsa. Tähistati vanima eesti skautmasteri Richard Antiku 80. sünnipäeva ja anti talle üle väike skautlik mälestusese. Antik tänas omalt poolt ja jutustas oma nooruse-aegsest skaudivaimust, mis oli mõjutatud Eesti Vabadussõja ja omariikluse loomise suurtest sündmustest.

Põhjaliku ja huvitava ettekande killamängude ja sõna „killa", „kihla" algupärast ning kujunemisest andis Ene Runge.

Kotkajärve „uudismaa" osas võttis kohvilauas sõna Heino Jõe, märkides, et aasta 1981 — kuigi sel aastal pole suuri laagreid ega tähtsaid üritusi — läheb tähtsana eesti ühiskonna ja eesti noortetöö ajalukku. Kotkajärve on loodud eesti ühisvarana ja ka „uudismaa" puhul ei saa meie läbi ilma oma rahva abita. Esimene asi, mis meilt küsitakse: mis te ise olete selle heaks teinud? Mis me oleme teinud?

Kõneleja esitas võlakohustuste ostmise lubaduste kaardi ja poole tunni jooksul kinnitati allkirjadega $3000.— andmine Toronto Eesti Skaudisõprade Seltsile Kotkajärve täiendava maaostu teostamiseks. Koosviibimisest võttis osa umbes poolsada noortejuhti, osa neist alles õpilased ja üliõpilased.

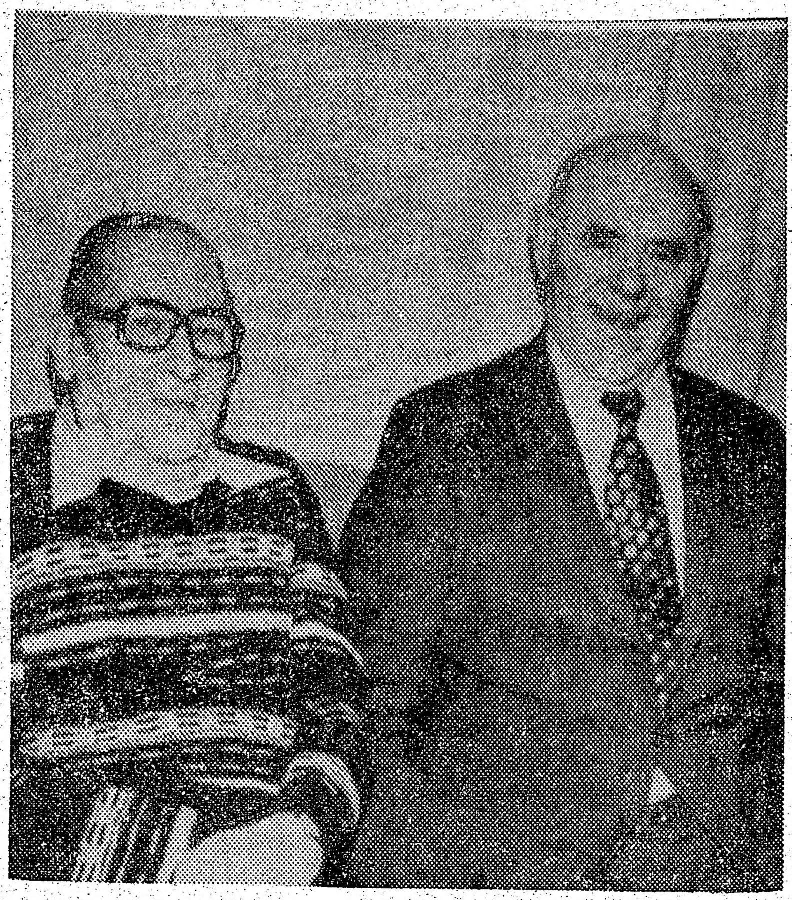

Hiljuti vestles maadleja Ago Neo Vaba Eesti Lähiraadios oma pikast ja võidukast sporditeekonnast. Pildil paremal maadlaja A. Neo, vasakul ajakirjanik Jüri Remmelgas.

Need, kellele isamaa on olnud esikohal

Tähistati E. V. Sõjakooli aastapäeva

Läinud laupäevaõhtul tähistasid eesti ohvitserid, Sõjakooli ja Lennukooli lõpetajad E.V. Sõjakooli aastapäeva Eesti Ohvitseride Kogu Kanadas poolt korraldatud koosviibimisega. Osavõtjaid oli Tartu College'is 120 ümber.

Õhtu avas mereväe kaptenmajor N. Valge, kes ütles, et nüüdne iga-aastane kokkutulek on saanud algatuse endiste sõjakooli õpilaste poolt, kes pidasid vajalikuks vanade elamuste meenutamist ja oma patriootiliste tunnete edasi andmist meeste poolt, kellele isamaa on olnud esimene. Selletõttu on paljud pidanud oma riigi kaitsel langema.

Sõnavõtu võttis üle kapten A. Nõmmik, öeldes et Sõjakool valmistas ette juhte lahinguks. Ühel juhul kandis otsemaid vereohvreid 1. detsembri kommunistide rünnaku puhul, kus üheks rünnakuobjektiks oli Sõjakool ja langesid kadetid Allebras, Teder, Tomberg ja Udras. Järgmised löögid tulid II maailmasõjas.

Kuid võitlus kestab edasi ja alles hiljuti jaanuari kuul varises dr. J. Kukk manalasse.

Kanada sõjaväe välipastor kapten T. Nõmmik pidas mälestuspalvuse ja vaikse leinaseisakuga, mille ajal helilindilt esitati melodeklamatsioon, mälestati lahkunuid.

Ohvitserikutsega sõjameestele pidas kapten T. Nõmmik lühema ettekande Kanada relvadest aastal 1981., millised andmed ta on saanud Kaitseministeeriumi ametlikest dokumentidest. Ta arvas, et ohvitserina tunneme huvi oma asukohamaa relvastuse vastu. Viimased 13 aastat pole Kanadas enam eriväeliike olnud, vaid on relvastatud jõud, kandes ühtlast vormiriietust, moodustades ühise sõjaväe.

Ta märkis edasi, et tänavu septembris tulevad uued vormid maa-, mere- ja lennuväele ja Kanadas on jälle kolm väeliiki.

Kanada sõjavägi on suhteliselt väike, ca 79.500 sõdurit, kellest 6% on naised. Organiseeritud reservis on 21.500, neist 8% naised. Kanada sõjavägi jaguneb kahte motoriseeritud brigaadi, mis jaguneb väiksemaisse gruppidesse, nende hulgas üks rügemendi suurune langevarjurite üksus. Praegu on Euroopas üks hästirelvastatud jalaväeosa, mille tulejõud ulatub II maailmasõjaaegsele diviisile. Lennuväes on 6 gruppi, üks neist Euroopas. Merevägi koosneb laevastikust mille esimene ülesanne on allveelaevade vastu võitlemine ja konvoiteenistus Atlandil. Kanada on üks osa NATO-riikide löögiüksustest Põhja-Atlandil.

Aktiiv-väeosade kõrval on Kanadal mitmeid liike reservlasi, kelle ülesandeid kapt. T. Nõmmik kirjeldas. Esimene reserv on tuumaks mobilisatsioonile, kus juhtideks on mitmesuguste ettevalmistusega ohvitserid. Reservüksused mobiliseeritakse igal suvel paarinädalalisteks kordusõppusteks.

Kapt. T. Nõmmik ütles, et ta võib tunnistada, et Kanada sõjaväel on hea inimmaterjal, kuid ta lootis, et Kanada parlament näeks kaugemale ette ja tooks tagasi jälle sõjaväeteenistuse, mida pole olnud pärast 1945. a.

Relvastuse uuendamine on praegu teoksil ja alles hiljuti telliti 130 ülimoodsat lennukit, Saksamaalt on ostetud tänapäeva parimaid tanke, nii et Kanada sõjavägi pole halvasti relvastatud.

Kuna anti võimalus küsimuste esitamiseks, siis A. Jurs rääkis ühest Kanada koloneli sõnavõtust, kes rääkis hoopis vastupidist juttu ja kes oli olnud väga mures Kanada eest ning oli palunud balti sõjamehi, et nad oma valimisringkonna saadikute kaudu mõjutaksid suuremal arvul relvade muretsemiseks. A. Jurs palus seda teha kõigil koosviibimisest osavõtjail.

Kapt. T. Nõmmik vaidles sellele vastu ja ütles, et kolonel eksis, kui ütles, et Kanada relvastus on väga iganenud. Uued Inglismaalt toodud tankid on juba sõjaväes kasutamisel, kuid ta nõustus, et meie kohus on alati oma parlamendiliikmeile meelde tuletada, et sõjaväge tuleb suurendada.

Kapt. H. Teder aga omalt poolt ütles, et Kanada kaitse on pandud ainult paberile, tegelikult on Kanada kaitsjaks Ühendriigid. Kuid eestlastena saaksime aidata, kui eesti noored haritlased oleksid reservohvitserideks Kanada sõjaväes.

Viimase soovi kinnituseks vastas T. Nõmmik, et 50 eestlast on Kanada sõjaväes saanud ohvitseri auastme.

Järgnevas muusikalises osas O. Kopvillem ja Valve Tali pakkusid lühikontserdi ulatusega O. Kopvillemi stiilis muusikalise eeskava, mis oli esmakordselt esitusel. Näib, et meie suurepäraste muusikaliste vestete looja on pidevalt jätkanud seda naerusui ja meeleolu loovat loomingut ning uued viisid ja vindid, koos vahepealse etlemisega, olid sama vaimukad kui eesti ühiskonnas omaseks saanud endised lood. Valve Tali on asendanud Leida Järvit ja uus tämber on muusikasse sisse tulnud. Soprani hääl on hingestatum meeleolulise, õrnemate tunnete variatsioonide esitlemisel ja seda on arvestanud ka O. Kopvillem ise sellekohaste viiside seadmisega. Meeleolukas viisipõimik võeti tänumeeli vastu, pealegi oli sissejuhatav ja lõpetav laul „Tere, tere, kõigile!" otse ohvitseride koosviibimiseks loodudki.

Siis järgnes seltskondlik osa. Tähistati elagu-lauluga kohal olevaid sünnipäevalapsi prouasid Vaherit, Paju ja ltn. Järve ja ta abikaasat. Tantsumuusikat pakkus Arro orkester.

Aidake kaasa, et
VABA EESTLANE
leviks kõikidesse eesti kodudesse!

Ilmus inglise-eesti sõnaraamatu kordustrükk

Ühendriikides läinud aastal asutatud uue eesti kirjastuse Symposia Press väljaandel ilmus äsja kordustrükk J. Silveti inglise-eesti sõnaraamatust. Selle, üle 1200-leheküljese kapitaalse sõnastiku varasemad väljaanded on ammugi müügilt kadunud, vajadus taolise sõnaraamatu järele aga mitmelgi põhjusel isegi kasvanud. Teos on trükitud seekord erilisele õhukesele kvaliteetpaberile ja köidetud nii, et paks ja üle kolme naela raskune raamat soovitud kohast avamisel jääb kergemini lahti. Müügi peakorraldus toimub kirjastuse kaudu, jälgida vastavaid kuulutusi eesti ajalehtedes.

Mehhiko ajaleht Eestist

Seoses N. Liidu propagandanäitusega märtsi algul Mehhikos avaldas sealne suurim ajaleht „Excelsior" pildireportaahzi Tallinnast. Seitsme pildi vahele Tallinnast on põimitud lühike tekst, milles hoidutakse poliitikasse sattumast. Mainitakse vaid, et Tallinn on rajatud juba 10. sajandi lõpul ja et ta nüüd olevat N. Liidu 15. vabariigi ENSV pealinnaks.

Puudutades mõne sõnaga Tallinna minevikku, üteldakse et mõned ajaloolised hooned on nüüd muuseumid, kontsersaalid või kohvikud. Lõpus mainitakse:

„Tallinnas ehitatakse nüüd palju. Pöörase kiirusega kerkib uus linn. On tekkinud uued linnaosad: Lascayae, Mostomiae. Vana ja uue modernse kombineerimine annab linnale ühtlase maalilise panoraama".

Piltidest on toodud Linda mälestussammas Toompea nõlvakul, vaade vanalinna katustele, laulupeo väljak, olümpiaujula, kaks pilti uuest Piritast ja suurem foto ühest uuest linnaosast.

Ilmus kaua oodatud kordustrükk

SILVET
INGLISE-EESTI SÕNARAAMAT

1207 lehekülge

See ülimalt tarvilik käsiraamat ei tohi puududa üheski eesti kodus. Sobiv kink õpinguid lõpetavaile üliõpilastele, õpilastele, leerinoortele ja ka kõigile teistele — kes vajavad seda tagasitulekuks emakeele paremale valdamisele!

Sõnaraamat on trükitud kvaliteetpaberile, paremaks käsitamiseks kohandatud eriti heas, vastupidavas ja nägusas köites.

Hind USA vääringus $30.—, Kanada $36.—, posti saatekulu arvel (sõnaraamat kaalub 3,5 naela) lisada USA $2.50, Kanada $2.85.

TELLIDA OTSE KIRJASTUSELT:
SYMPOSIA PRESS, Post Office Box 418, Moorestown, New Jersey 08057, U.S.A. Lisada pangatshekk või posti rahaorder Symposia Press'i nimele.

Täienduskoolide emadepäev

Õppeaasta lõpetamine Torontos

„Lumi on ju ära sulan'd, talvekülm on mööda läin'd . . ." Seda laulu on laulnud ja laulavad eesti lapsed igal kevadel. Lumi on ju küll ammu juba sulanud, kuid talvekülm on visa lahkuma. Ikka muudab ta oma meelt ja tuleb jälle tagasi, et näpistada lilleõisi ja pahandada inimesi oma külmade tuultega. Aga küllap varsti saab siiski kevad võidule ja tulevad ilusad soojad ilmad kõigi oma võludega.

Ilusal maikuu pühapäeval, 10. mail on emadepäev. Toronto täienduskoolide õpilased austavad sel päeval oma emasid ja vanaemasid juba Eestis traditsiooniliseks kujunenud aktusega.

Õpilased on kaua õppinud kevadlaule ja emadele pühendatud laule.

Särasilmil laulavad nad — „Kallis emakene, oled nõnda hea . . ." ja mitmeid teisi laule, et oma emale mitte ainult kingi ja lilledega emadepäeval rõõmu valmistada, vaid ka lapse südamest tuleva laulu või salmiga. Lisaks sõnalis-muusikalistele ettekannetele esitatakse ühevaatuseline lastenäidend „Lilli sulle, emakene", mille on koostanud ja lavastab Endla Komi.

Emadepäeva kõnelejaks on Toronto Eesti Keskkooli lõpetanu Linda Kukk.

Armsad emad ja vanaemad perekondadega, noorte sõbrad! Kõikide oma tegevuste ja askelduste keskel püüdke korraldada oma päevakava emadepäeval selliselt, et võtate aega paariks-kolmeks tunniks ja tulete Eesti Majja kuulama laste ettekandeid.

Esinemine on palju lõbusam, kui tead, et sinu kallid vanemad, vana-vanemad, memmed-taadid, tädid-onud, head sõbrad ja palju inimesi on tulnud õpitut kuulama ja kevadiselt riietatud rõõmsaid eesti lapsi vaatama.

Kohtume kõik Eesti Maja suures saalis emadepäeval, 10 mail kell 2 päeval.

Pärast emadepäeva saabub kiirel sammul kooliaasta lõpp ja sellega ühenduses igakevadised üritused.

Keskkooli lõpuaktus toimub neljapäeval, 14. mail kell 7.30 õhtul Eesti Maja suures saalis, millele järgneb omavaheline koosviibimine.

Algkooli lõpuaktus on teisipäeval, 26. mail kell 7 õhtul Eesti Maja suures saalis, millele järgneb samuti koosviibimine.

Koolikomitee

Keele-aasta avamine Torontos

Hundude nukuteatrid võistlesid Eesti Majas

Hundude pesade-vaheline võistlus, mille organiseeris Eesti Skautide Maleva hundutöö juhataja Lia Pikkov, lõppes laupäeval 25. aprillil Eesti Maja noorteruumis võistlus-etendusega. Kümme teatritruppi võistles oma loodud näidenditega oma kujundatud ja valmistatud kostüümides. Näitlejateks olid kõik osavõtjad.

Kevadel enne jüripäeva ja sisetegevuse hooaja lõppu toimub Eesti Skautide Malevas kaks võistlust. Omavahel võistlevad kõik hundude pesad ja skautide salgad. Võistlusi korraldavad vastavate tööalade juhatajad skautide maleva staabis ja võistluste teema on igal aastal erinev.

Hundude võistluse teemaks oli teater. Näidendite karakterid kujundati ja valmistati töökoondustel, kasutades põhimaterjalina pruune paberist kotte ja vanu sokkisid, värvides ja aplikeerides vildilõigetega nägusid. Selle järgi kirjutati valmis näidendid, kus iga karakter sai omale iseloomuliku teksti.

See oli projekti kõige raskem osa ja juhid pidid kaasa aitama ning tegema keelelisi parandusi.

Tekstide koostamine ja hilisem näidendite harjutamine — hääldamise parandused ja diktsioon — oligi keele-aasta tegelik ülesanne.

Kümme hundude pesa moodustasid kümme iseseisvat teatritruppi — viis kummastki Toronto hunduparvikust. Võistlus-etenduse avamisel istusid need kõik saalis. Maleva staabi hundutöö juhataja Lia Pikkov ütles avasõnad ja tutvustas võistluste kohtunikke: Inge Tork ja Helgi Nippak. Sellele järgnes avaetendus võistluse korraldajalt, et poisse miljöösse sisse juhatada ja veel kord meelde tuletada näitlemise tehnilisi nõudeid.

Siis läks lahti mänguks ja kõik kümme truppi esinesid järjekorras suure bravuuri ja ilmse mängurõõmuga.

Põnev teatrihommik kestis peaaegu terve tunni ja see oli suurepärane ning nauditav tund.

Zhürii ülesanne oli raske. Neil tuli hinnata nukkude välimust, käsitlemist, eesti keele puhtust, näidendi sisu ja rakendust; iga ala viie-punktilises süsteemis — seega maksimaalselt 25 punktiga. Võistluse tulemused tehti teatavaks pühapäeval jüripäeva paraadil.

Esikohale tuli Kalevi lipkonna hunduparviku must pesa, teist ja kolmandat kohta jagasid Lembitu Maleva noolepoiste valge ja sinine pesa.

Hundude teatrivõistlusest jäi mulje, et näitlejad nautisid etendust koguni rohkem kui pealtvaatajad. Näib, et see on üks võimalusi, kuidas poisse sundimata panna kõnelema ja koguni viimistlema eesti keelt. Tahaks näha, et poiste nukuteatrite etendused tulevikus moodustavad ühe kavapunkti meie skaudipidudel, kui iseseisvate laste-etenduste jaoks hundukoonduste ettevalmistamise aeg jääb liialt lühikeseks.

Igal juhul — võimas aplaus hundujuhtidele ja poistele! Keele-aasta Torontos on avatud.

Eesti Sihtkapital Kanadas
Annetused, testamendi-pärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele
Eesti Sihtkapital Kanadas
kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

ILMAR HEINSOO
INSURANCE
Eesti Majas
958 Broadview Avenue, ruum 202,
Toronto, Ontario M4K 2R6
Telefon 461-0764

ILMUS
Oskar Lutsu KEVADE I
Saadaval „VABA EESTLASE" talituses ja kooliõhtutel Eesti Majas raamatute müügilaual.
HIND $6.00 — postiteel $6.50

KÕIKIDEKS
KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
"INSURANCE"
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

SPORT

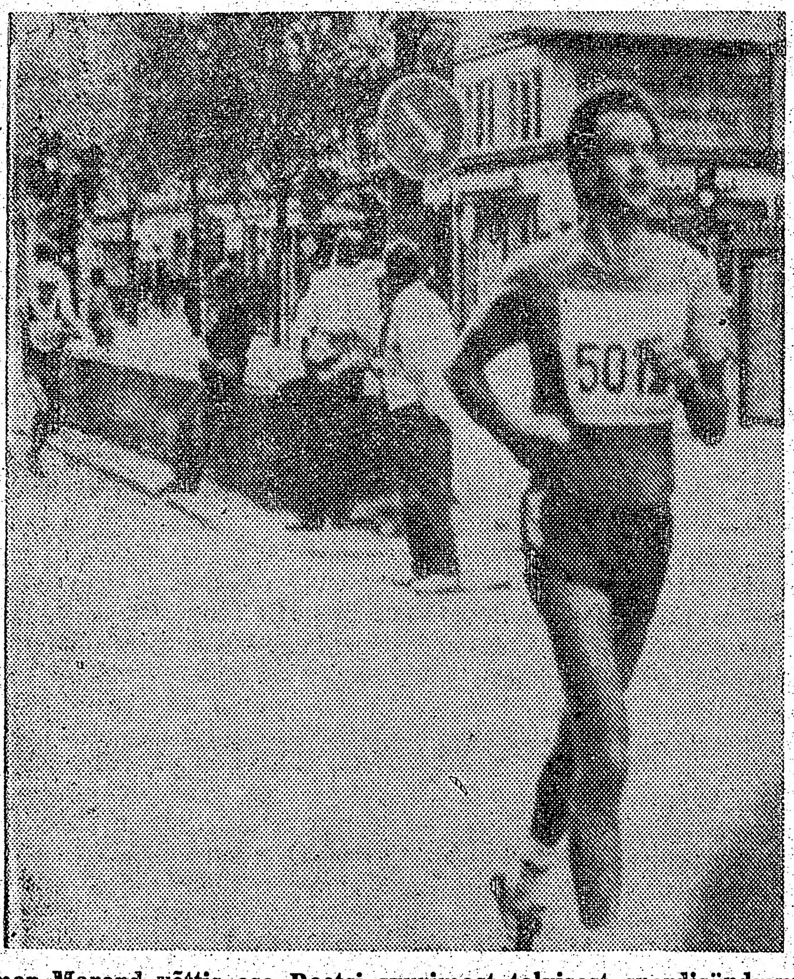

Ilmar Marand võttis osa Rootsi suurimast talvisest spordisündmusest Vasaloppetist. Väljaspool nn. „klassikalist" võistlussarja võttis Ilmar Marand osa ka Stokholmi maratonist.

Kas odaheites saavutatakse 100 meetri piir?

Kui ükski sportlane eeloleval suvel ei saavuta odaviskes 100 meetrit, siis ei tehta seda kunagi. Oda mõeldakse vormida uuekujuliseks, ja selle tulevik otsustatakse IAAF'i koosolekul. Eesmärk on viia oda raskuspunkt tipule lähemale, mis muudaks selle spordivahendi omadusi. Nii see oli ka varem, kui oda maandus tipp ees. Siis viidi raskuspunkt praegusele kohale ja viskajailt nõuti endisest hoolikamat silma ja tähelepanekut selle üle, kas oda maandus lapiti või puudutas tipp enne maad. Nüüdne uuendus kontrollivat viskajate kaugusi ja vähendavat mõõtmisprobleeme.

Uut oda on arendamas IAAF'i tehnilise komisjoni soomlasest liige Nisse Dahlman. Ta uurib praegu kuidas raskuspunkti liigutamine mõjub. Proovitakse ühe, kahe ja kolme sentimeetrilist liigutust tipu suunas. Kuidas see uuendus võiks mõjutada soomlaste kuulsat odaviske taset, on veel raske arvestada, aga peetakse usutavaks, et nad on ka edaspidi edukad.

Ka vasaraheite hoovõturingid lühendatakse vastavalt uuendatud heiteriista lühema käepideme ja vasara vahel oleva traadiga. See arvatakse vähendavat heidete pikkust kuni kahe meetri võrra. Põhjuseks on raudkera läbimõõdu suurendamine kahe millimeetri võrra, mis viib kera raskuspunkti neli millimeetrit lähemale heitjale. Vana kera läbimõõt oli vähemalt 102 mm, käesoleva aasta algusest on ametliku vasara miinimumläbimõõt 110 mm. Heitetehnikale see muudatus eritingimusi ei too. Uuenduseks on teraskoorikuline tinakera, mille maht on endisest volframkerast väiksem. Eeskirjade kohaselt peab vasara raskus olema 7.257 kg. Vasara hind alanevat veidike, umbes 400 dollarile.

Spordimärkmik

Leipzigis peetud Ida-Saksa ujujate valikuvõistusel ujus Ute Geweninger 100 m rinnuli ajaga 1.10,18. Sellest on maailmas kiiremini ujunud ainult olümpiavõitja ise ajaga 1.10,11. 100 m selili ujus Ina Kleber ajaga 1.03,24.

☆

Rumeenlanna Carmen Bunaciu ujus 25 m ujulas 100 m selili 1.01,56. Sellest ajast on maailmas kiiremad olnud ainult kolm naist. Olümpiamängudel neljanda koha saanud 2.12,16 200 m distantsil on samuti kõigi aegade neljas tulemus.

☆

N. Liidu ja Rootsi ujujate kohtumisel Södertäljes asusid avapäeva järel juhtima rootslased vahekorraga 104:74. Maailmarekordi 25 m rajal püstitas 100 m liblikujumises Pär Arvidsson 53,17 sek. Mõni päev varem ujus sama rootslane maailmarekordi 200 m liblikujumises ajaga 1:56,93.

☆

19-aastane ameeriklane Jim Henley jooksis Los Angeleses 400 m ajaga 45,28. Seni vähetuntud Brian Stanton hüppas kõrgust 2.24.

☆

Madriidis peetud Hispaania käimisvõistlustel oli 50 km võitjaks olümpiamängude hõbemedalimees Jerge Leopart ajaga 3.48,17.

RISTSÕNA Nr. 1061

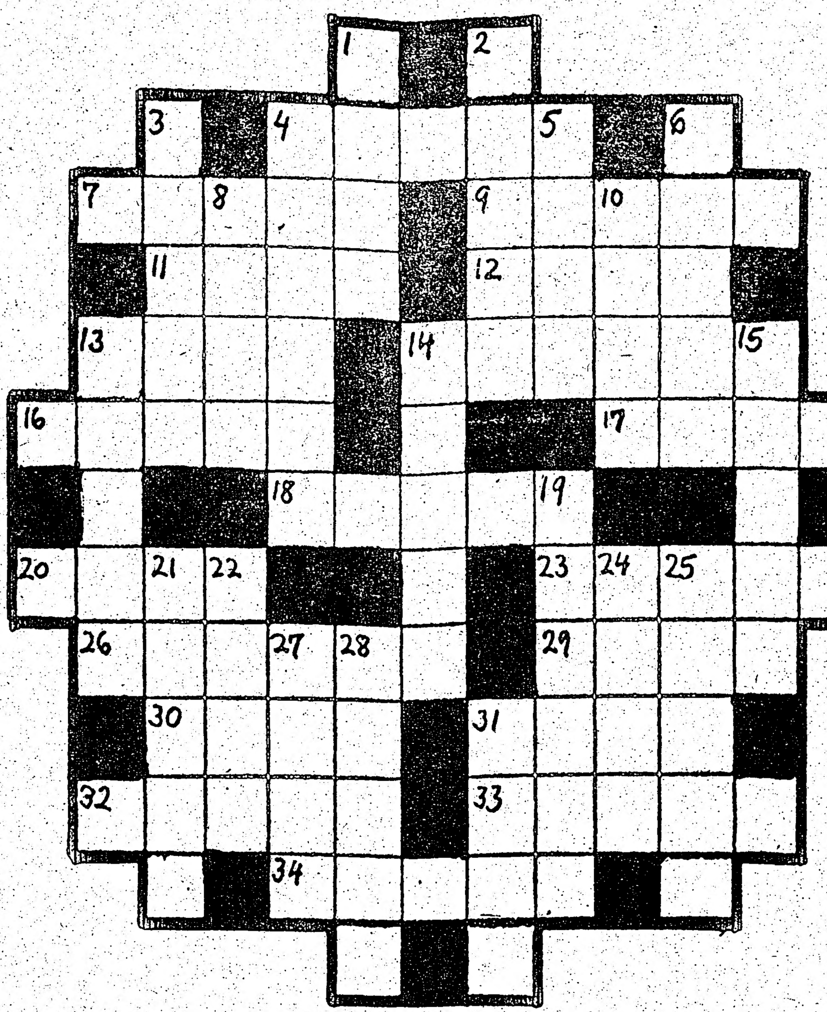

Põikread: 4. Rämps, mustus, 7. Käib kalamees, 9. Ajaühik, 11. Omaaegne eesti vestekirjanik, Jaan Kägu-lugude autor, 12. ...iacta est — Caesari kuulus ütlus, 13. Osa tervest, 14. Vedelikunõud, 16. Kuulus helilooja, 17. Looma häälitsus, 18. Egiptuse riigimees, 20. ... silla — koht Viljandimaal, 23. Poolehoidu või tervitust väljendav hüüe, 26. Eesti riigimees meie saatuslikul aastal, 29. Soome luuletaja eesnimi, 30. Elektronarvuti, 31. Eesti luuletaja, 32. Raha hoiukoht, 33. Hääleliik, 34. Valitseja tiitel islamimaades.

Püstread: 1. Saaremaa muinaskangelane, 2. Valgustusgaas, 3. Auaste sõjaväes, 4. Hinnaline, 5. Eesti kirjandusteadlane-kirjanik, 6. Filmi- või lavatäht, 8. Endisaegne raskusmõõt, 10. Sõber, sõbramees, 13. Alatu inimene, 14. Veresoon (vanem sõna), 15. Austraalia metsik koer, 19. Teenija rikkas majas, 21. Geomeetrilised kehad, 22. Sepa tööriist, 24. Asula, 25. Positiivne poolus, 27. Nivoo, 28. Eluhoone, 31. Rõdu sissekäigu ees.

RISTSÕNA Nr. 1060 LAHENDUS

Põikread: 1. Haanja, 6. Lõksud, 10. Andid, 11. Balkan, 12. Esmalt, 13. Meeletu, 14. Nimi, 16. Kuri, 18. Asta, 19. Ugalased, 22. Jäse, 24. Vulkaan, 25. Tallinn, 27. Goot, 29. Miki hiir, 32. Emma, 35. Isik, 36. Asti, 37. Valguta, 39. Ladvik, 40. Alpaka, 41. Endal, 42. Relvad, 43. Taktik.

Püstread: 1. Hobune, 2. Alluma, 3. Jaam, 4. Annetaja, 5. Hiilgus, 7. Õisu, 8. Saatus, 9. Datlid, 12. Etna, 15. Isiklik, 16. Kaaluma, 16. Reine, 20. Geto, 21. Kuris, 23. Ängi, 26. Atentaat, 28. Oregoni, 29. Miller, 30. Kindel, 31. Isak, 33. Asfalt, 34. Sisask, 37. Viga, 38. Alla.

Alcan Building Products Authorized Dealer ALCAN

VIHMAVEERENNID JA TORUD ALUMIINIUM AKNAD JA UKSED RÄÄSTAALUSED JA PÄIKESE VARJUD

20 AASTA GARANTII

LÄTI ETTEVÕTE

Century Aluminum Installers

2226 Dundas St. W. Toronto, Ont. M6R 1X3
Telefon 534-2864

Omanik ARTURS MIME

Võtke ühendust firma omanikuga. — Ei mingit vahemeest.

Läti äri

DOWNTOWN WOOLS ARTS & CRAFTS

9 Queen St. E. Toronto — Tel. 368-5011

Meil on rikkalikus valikus importeeritud lõngu. Sobivad varrastel ja kangastelgedel kudumiseks, põimimiseks, heegeldamiseks, tikkimiseks ja sõlmimiseks (macrame). ★ SKANDINAAVIAST HUVITAVAID MATERJALE KÄSITÖÖKS MUSTRIGA ★ Kanvaa mitmes värvis — SOODSAD HINNAD. Avatud: esmasp.—kolmap. 9—6, neljap., reedel 9—8, laup. 9.30—4. Meie teine äri: 674 Broadview Ave. Tor. Tel. 469-2205, kell 3—5 p.l.

OLD MILL TAILORS

7 RIVERVIEW GARDENS, TORONTO
(1 plokk läänepool Jane'i, Bloori lähedal)
TEL. 769-9535

DAAMIDELE ja HÄRRADELE ÕMBLEMINE TELLIMISTE JÄRGI

RUDY SCHNEIDER

OVER 50 YEARS OF GM SALES AND SERVICE

HOGAN GM

Chev Olds Limited

5000 Sheppard Ave. E., Scarborough, Ont. M1S 4L9

PAUL JUTTUS

Müük ja rentimine

Tel. 291-5054, kodus 423-5716

Chevette	Malibu	Corvette	Delta Eighty Eight
Monza	Impala	Omega	Ninety Eight
Citation	Monte Carlo	Cutlas	Toronodo
Camaro	Caprice	Oldsmobile	Chevy Trucks and Vans

Danish Custom Furniture

Esmajärgulised tiikpuu-mööbli kavandajad ja valmistajad

OTSE VABRIKUST 25 LE PAGE COURT

A. Jensen & Son Limited Telefon 636-9811

33.

„Tegin ikka — kuigi Omakaitses ega rindel ei olnud! Tahtsin seda kirja teile tutvustada — teate miks? Et näeksite, et on meiegi inimeste hulgas põrsaid ükskõik, et paremais tingimustes ja peenemas ühiskonnas!"

„Üsna täiskasvanud põrsas on see Mäekask — või on ta hull?" hüüdis Mae.

„Kui ma Marist õigesti aru saan," jätkas Helin, „siis kõigist praegustest klassidest või gruppidest oleme meie, vanad vangid, üks kõige etem sort. Olgu pealegi, et mitte niisugused, nagu enne — aga hästi koolitatud: tunneme hästi oma vaenlast ja teame, mis on meie kohus! Või ülesanne ja siht..."

„Meie vanad vangid, oleme iseäralikud inimesed!" parafraseeris Mari Jossif Vissarionovitshi tuntud tsitaati. Stalin ütles seda kommunistide kohta — ja nüüd ütleb Ameerika Hääl seda meie kui ka kommunistide kohta. Aga öelgu, mis nad ütlevad! Kui keegi teab, kes ta on, siis pole tal vaja teiste käest küsida, et mis te minust peate või arvate... Me oleme siin ja sigineme siin, et hoida oma vana head maad enestele ja eestlastele. Ega meid ei saa nii palju kahjuks, kui liiva mere ääres, aga vähemast aitab kah! Meie peaksime vist hästi teadma, kuidas oma noortele seda õpetada mida vaja: et see on meie maa ja et vaja on teada meie vägevat ajalugu ja mitte uskuda vene analfabeetide valesid ja libaõpetusi. Seda tuleb meil õpetada kannatlikult, pikameelselt, põranda all. Raske on neile seletada, miks kõik maailma suured demokraadid meid maha jätsid, selle tobeda karu kägistada — aga me peame seletama ka selle! Ka Vabadussõja ajal ei tahtnud inglased ega prantslased meist esialgu teadagi — aga tunnustasid lõpuks mitte ainult meid, vaid lätlasi ja leedulasigi... aga mis siis? Kui üksi, siis üksi! Ainult see on hoopis teistmoodi üksindus kui 1919—20. aastal. Need seal välismail on üks äraarvamata väärtusega reserv — midagi niisugust meil Vabadussõja päevil ei olnud. Ja see kontingent, kes Siberi laagreist ja asumisaladelt vastu Stalini ootusi tagasi koju tuli — see aitab meie omal maal elavate eestlaste arvu pisut kohendada, nii et venelastele vähem ruumi jääb. Ja psühholoogiliselt mängime meie väga tervet ja tähtsat osa — me oleme ikke all ja ahelates, aga rõõmsad ja vaimult vabad, küllalt targad, et oma passiivse vastupanu ja vaimse üleolekuga peavaenlane aegapidi otsani ära hävitada... Miks ma seda kõnelen — me ju arutasime aastat viis-kuus tagasi kõik need teemad juba Predshahtnajas kauniski selgeks... Aga kuulete ju isegi, miski on meie olukorras muutunud, võimalused on avaramad ja ülesanded järelikult samuti! Te, Deum laudamus — meie tee läheb mäkke: mida enam tõuseme, seda kaugemale näeme."

Mari oli enda õhetama rääkinud. Aga naised konstateerisid, et ta oli seesama raud, mis oli olnud ja sama säde nagu varemgi.

„Oled ikka nagu säraküünal", ütles Mae, kes Mari tasast kõnet pidevalt oli jälginud.

„Ei," ütles Helin, „säraküünal säriseb ruttu läbi. — Mari on nagu Moosese põlev põõsas — põleb ja leegitseb, aga ei põle ära!"

„Kuulge," teatas Esta, „mehed, vanad vangid, räägivad sedasama või umbes sama, vähemasti arukamad nendest. Üks oli öelnud, et vana Siberi vang on see sinepi-iva, millest sirgub uus ja vägev eesti rahvas."

„Sirgub muidugi, vene sõnnikul," lisas Mae.

„Mina ei ütleks, nagu ütles Päts kunagi, et eesti rahvas on haige," alustas Helin taas. „Mitte haige, vaid läbipekstud, kadalipust läbi aetud — aga kondid on terved ja lihahaavad paranevad. KGB ja Võnkadivee teevad kõik, et meid erigruppidesse jagada, nende gruppide vahel viha ja põlgust külvata — aga see ei lähe korda. Vana vang peab korpusemehe peale kade või vihane olema, sellepärast annab kroonu korpusemehele korra aastas 100 grammi vodkat ja hernesuppi, aga vangile ei anta. Kuid kes need korpusemehed tegelikult on? Üks eriline sort vange — ja kõik. Ausamad ja julgemad nende hulgast ütlevad seda ise. „Organid" ergutavad niisugustki vastuolu, et küüditatud (eriti 1941. a. omad) on kõige „kihvtim" sort represseerituid ja ässitavad neid põlastama kümme aastat istunud vange. Vähe on lolle, kes sellise mõtteviisi omandavad. Mida aasta edasi, seda kindlamini iga niisuguse „sotsiaalse grupi" eriideoloogia taandub ja vang, asuja, küüditatu ning korpusemees veenduvad, et ollakse ikka kõik koos üks ja sama eesti rahvas."

„Kas arvad, et väliseestlased ka varsti sinnamaani jõuavad, et meid ja ennast üheks ainsaks eesti rahvaks pidada?" küsis Lembi.

„Surmkindlalt. Tõtt öelda nende rahvuslikul „isoleerimisel" pole ju üldse mingit mõtet ilma meieta..."

„Aga venemaa-eestlased? Usud sa, et need enamasti kõrgetel kohtadel vanamehed ja eided kunagi niikaugele jõuavad, et vene keele ära unustavad?" jonnis Lembi edasi.

„Nii keele kui meele! Pane tähele: nende sugu sureb välja ja nende järelsugu pole Venemaaga mingis tegelikus seoses. Ja paljudel neist lähevad silmad lahti — on juba praegugi läinud."

„Aga meil on veel üks eriline sort rahvast," ütles Esta; tema toonis oli midagi niisugust, mis nagu osutama kippus, et ta ei hakka kõnelema väga meeldivaist asjust.

„Mordvamaa metsalaagreis oli hulk meie tüdrukuid, laialipillatult, neid, kes alles lastena oma kümned aastad said. Elo on mulle neist jutustanud. Nad istusid oma ajad ära ja jäeti sinna asumisele. Aga eesti mehi ei olnud sealkandis mitte ainsatki. Just vastupidi kui Vorkutas, kus vabanenud mehi oli sada iga naise jaoks... Ja osa neist läks seal Mordvas ukraina ja vene meestele — need olid samuti asujad. Kui koju hakati tulema — siis tulid iivanid loomulikult oma naiste-lastega. Eestisse nende jaoks „tõotatud maale". Lapsed kõnelesid vene keelt — ja enamasti ei võtnud siinsed vanavanemad neid omaks. Osa Võru tüdrukuid oli seetõttu Venemaale jäänudki. Neist kasvavad vene plikad, see on selge. Aga mis siinseist saab?"

Mae lisas, et on tulnud tagasi ka eesti mehi vene naistega. Aga tema teada on juba selle kolme-nelja aastaga hulk marusjasid ära läinud, tagasi Venemaale või kuhugi mujale — siin ikka elust midagi niiviisi välja ei tule!

Mari aga mõlgutas — ja ütleski:

„Küllap aja veski selle segarahva peagi eesti jahuks jahvatab! Need venestuvad, kes Venemaale jäid, sinna pole parata... Aga teate, nende Võru tüdrukute jaoks on üks väike pehmendav asjaolu: nad olid ju lapsed kui nad „rahva viha eest varjule" pandi. Nad ei teadnud kuidas ja missugune on see loodus ja loomus, mis neis isegi laagreis täis kasvas. Kui asujaiks hakkasid, siis märkasid." Mari hääl läks üsna kurvaks. „Nüüd nad on üks niisugune harali kistud hingega rahvas — võib olla mitte päris poluvärnikud, aga — sinnapoole... Ei, naised, ma arvan, me elame ka selle üle! Ainult — kuidas nüüd õige loosungiga lõpetada? Maha see neetud Vene valitsus!"

Naised olid veidi mõtlikult vait. Pausi lõpetas Pärja, öeldes:

„Kardan küll, et kui ka kõigist teistest asja saab, siis KGB ja Keskkomitee eestlastest karjeristidest ja kõrilõikajaist mitte... Need on meie rahvale sama hästi kui kadunud..."

(Järgneb)

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1002, Royal Trust Tower
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

TED ROLAND LAAN
advokaat-notar
133 Richmond St. W., Ste 705
Toronto, M5H 2L3
Tel. 364-7072

ADO PARK, Q.C.
HETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451
Õhtuti 447-2017 või 929-3425

TÕNU TOOME
B.A.Sc., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
Yorkdale Place, 1 Yorkdale Road, Suite 207
Toronto, Ont. M6A 3A1
Telefon 781-5556, 789-7579,
kodus 489-6709

TOOMAS ÕUNAPUU
B.A., B.P.E., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
55 Queen St. East, Ste. 1403
Toronto, Ont. M5C 1R6
Tel. 364-6761

Johannes Järvalt
B.A.Sc., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
Eelistatud praktikaalad:
Tulumaksud jt. riigimaksud
Testamente, hooldusi ja pärandi-tompe
Üldpraktika
Õhtuti: (416) 757-9190
Päeviti: (416) 967-6660

ANDRES OLVET, LL.B.
Advokaat-notar
Bigelow, Hendy, Shirer & Uukkivi
789 Don Mills Rd.
Tel. 429-3110
kodus 699-2395

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 600
Tel. 962-7115
Toronto, Ont. M5J 2H7

OPTICAL STUDIO Ltd.
R. SCHMID, saksa optik
Suur valik euroopa prilliraame:
Zeiss, Rodenstock, Metzler
Spetsialiseerunud contact lenside alal
1586 BLOOR ST. W. 1 tänav lääne pool Dundas'e subway'd
TELEFON 535-6252

Ly Parma

See on elamiseks hea maa

Lõuna-Aafrika reisikirju

VI

Durbanisse jõudmine rõõmustab ja on oodatud eriti sellepärast, et see on mereäärne suvituskuurort, kus meile kahe bussituuri vaheajana tervelt kolm laisklemispäeva puhkuseks on lubatud. Kohe alguses tõttame vaheldumisi mereranda ja ujumisbasseini äärde päikest võtma, mis talvest tulnud põhjamaalase kahvatule nahale nii suures annuses ühekorraga muidugi tervislik ei ole ja siis on päris hea teada ja kogeda, et maalilise Durbani merekuurordi taga, mille fassaad oma kõrghotellidega meenutab Miamit või ükskõik millist teist suur-suvituslinna, on siiski ka veel teise ja sügavama tagapõhjaga suurlinn.

Oma ¾ miljoni elanikuga on Durban mitte üksi avar sadamalinn, vaid ka kiiresti suurenev tööstustsentrum.

Enamus kohalikke elanikke on India päritoluga, kes on varemalt Natali immigreerunud suhkruistandike tööliste järglased ja nüüd suuret osalt tegutsevad ärimeestena. „Indian Market" on kohapealne tohutu kaubahall, kust turistid oma suuremad ostud mälestusesemete, nahkade ja käsitööde näol ära teevad ja see sagimise ning hindade üle tingimisrohke paik on kõigile üldtuntud. Veedame meiegi siin oma mitmed tunnid ühe müüja juurest teise juurde marssides, kuni jalad väsivad ja kuumus liiga teeb.

Esimest korda juhtub, et sealt koju sõites kuuleme otsemaid apartheidi vastast juttu. Ütleb meile hindulasest taksojuht:

„It's a stupid thing — in 4—5 years it will be gone" (see on üks rumal asi — 4—5 a. pärast on see möödas). Näib, et mitte harimatud neegrid ega värvilised pole apartheidi vastu, vaid asiaadid, siingi jonnakaina tuntud hindud. Sama taksojuht jutustab, et tal on kolm last, neile kõigile tahab ta anda ülikoolihariduse ja selleks töötab ka ta naine ärialal müües majast majja puuvilja. Oma kodumaad, Indiat, pole ta eluski veel külastanud, teeb seda kindlasti, kui lapsed koolitatud saab.

„Liiga palju lapsi, see on kogu selle maa suurim pahe," lisab ta ja samas märkan möödasõitval bussil loosungit: „Plaanitsege väiksemaid perekondi!"

MAAILMA ILUSAMAS LINNAS

Durbanist meelde jäävad raekoda, ülikoolihoone, vana kindlus ja „Mini town", kus on mudelid 1/24 suuruseina kõigist Durbani tuntud hooneist, nende vahel liiguvad motoriseeritud mini-laevad, rongid, lennukid ja autod, ning drive-in kinos näidatakse filme.

Huvitav on ka botaanikaaed, eriti sealne orhideedemaja õige paljude erisortidega, samuti tiikides kasvavad harukordseis erivärvides vesiroosid ja tiigikaldal puud, mille okstelt alla ripub sadadena isemoodi linnupesi, kangurlindude (Golden Weawers) kodupaiku.

Durbanit nimetatakse „aedadelinnaks Aafrikas" ja ta lillerohkus on tõepoolest ainulaadne.

1978. a. valiti Durban maailma ilusaimaks linnaks, nii meile uhkusega jutustatakse, ta on mitmekesine ja omapärane linn ja oma subtroopilise kliima ja rulliva merelainetuse tõttu lainetel liuglejaile (surfijaile) paradiisiks. Neid näeme oma hotelliaknast juba päikesetõsu ajal merd vallutamas ja jatkub neid seal loojakuni. Öise supluse eest hoiatatakse, sest siis pole vahte väljas ja haikalade oht on suurem, jõgedes suplemine aga on üsna hädaohtlik krokodillide tõttu.

UUDE BUSSITUURILE

Koos nädala algusega algab ka uus bussituur nimega „Wildlife Safari — Fun and Wildlife". Meid on 24 reisist osavõtjat, neist pooled eelmisestki tuurist omavahel tuttavad ja ülejäänud 12 on uued. Huvipärast olen märkmikku sedapuhku kirja pannud ka selle grupi kuuluvusmaad, nii on meid: 7 inglast, 1 iirlane, 2 austraallast, 4 hollandlast, 3 shveitslast (neist üks isapoolt ukrainlane ja räägib pisut ka vene keelt), 3 sakslast ja 4 kanadalast (neist meie kaks eestlased). Nende teiste kanadalastega, kuigi ka nemad on Torontost, ei teki lähemat kontakti, millegipärast hoiduvad nad meist eemale ja on hoopis sõnaahtrad, aga näib, et need kaks keskeas naist ei seltsi ka kellegi teisega mitte ja meil oma sõprust neile otse pakkuma hakata pole mingit põhjust.

Ise me tunneme suurt puudust eelmisel ekskursioonil lähedasiks saanud sõpradest: sakslasist arstipaar Stuttgartist, kusjuures ka nende viiest lapsest kolm on läinud ema ja isa jälgedesse ja on samuti arstid. Nad on Ida-Berliinist põgenenud alles 1958. a. ja tunnevad seal valitsevat rezhiimi, neil on palju huvitavat jutustada ja imelikul kombel on sel saksa arstil ja mu oma reisikaaslasel sama eesnimi.

Meie uus bussituur kulgeb läbi suurte suhkrurooistanduste ja linnadki selles ringkonnas on peamiselt suhkrutööstuste ümber tekkinud. Kasvatatakse ka puhasttõugu kariloomi ja ananasipõlde hakkab samuti silma.

ZULUD — VAPRAD SÕJAMEHED

Märkamatult olemegi jõudnud Zululandi, mis ei ole küll veel iseseisev riik, ega saagi vist selleks, sest zulud — kuigi suurim mustade hõim Aafrikas — koosneb paljudest suguharudest, neil on õige mitmeid erikuningaid, igaüks neist tahaks oma riiki ja kokkulepet või ühtehoidu on seal võimatu saavutada. Sõna „zulu" tähendab andekas (the gifted one) ja neid peetakse tõepoolest kõige intelligentsemaks neegrisuguharuks Aafrikas. Zulud on tublid ja vaprad sõjamehed, võitlused ja omavahelised riiud koos verevalamistega aga kestavad põlvest põlve, sama päeva ajalehestki hakkab silma, et Durbani lähistel tapeti jällegi 20 neegrit suguharudevahelisel võitlusel.

Kuuleme mitmeid ajaloolisi sündmusi ja ka muinasjutulisi legende zulude sõja- ja jahimehevaprusest, eriti sissisõjas mägimail, dzhunglites ja metsades, kus nad on ületamatud, ent need jutustused ei maha ajalehe piiratud ruumiga veergudele.

Et külastada ühte tüüpilist zulu kraali (kraal on küla või suurperekond), selleks peame ületama paar väikest jõge. Sillad on küll tsemendist, aga õigupoolest vaid purded ilma ühegi käsipuuta ja nii kitsad, et buss parajasti äärest ääreni peale mahub. Üle me siiski manööverdame, kuigi suure hirmuvärinaga südames, sest kaugemal kaldal on näha üksikut krokodilli päevitamas.

Külastatav kraal kuulub Stewart's Farmi juurde, mis on 1600 hektariline suurtalund, kus hooajal palgatakse 200 töölist. Zulude küla asub mäenõlvakul, elu toimub seal just nii, nagu oleme näinud postkaartidel ja lugenud raamatuist, ent me pole kunagi unistadagi julenud, et seda nii lähedalt näha saame.

Lätlane . . .

(Algus lk. 2)

Karlis jõi ja ei tulnud paar päeva tööle. Järgmises Kodumaa Hääles ilmus Zakenfeldi poolt „parandatud" artikkel. Mõni nädal hiljem tõlkisin selle toimetaja korraldusel saksa keelde ja see võltsitud kirjutis saadeti Lääne-Saksa ajalehtede toimetustele, kriminaalpolitseisse ja kohtuasutustesse.

Enam kui aasta olin Gustav Silis nime all kirjavahetuses ühe väga agara saksa prokuröriga, kes oli nõus alustama juurdlust ja kaebust äsjaavastatud „sõjaroimari" vastu. Prokurör vajas tunnistajaid, kuid neid ei olnud. Siiski oli „Rufmord" tehtud.

AADRESSIDE HANKIMINE

Juba Kodumaa Hääle toimetuses ja hiljem kultuurisidemete komitee esimehena sain tihti pagulastelt kirju küsimustega, et kust ma nende aadressi sain. Komitee määruste kohaselt pidi vastus alati olema: Omaksed palusid teile Kodumaa Häält saata. See oli muidugi puhas vale.

Oli siiski ka üksikuid kultuurisidemetesse sattunud isikuid, kes soovisid, et nende tuttavail oleks võimalik lehte lugeda, ent selliseid oli väga vähe.

Kodumaa Hääl saadeti välja a. 1967 ligemale kuues tuhandes eksemplaris. Glavlit tsensuuriaparaat on eriasutus otseses KGB kontrolli all. Ka Riia peapostkontoris on isikud, kelle ülesandeks on iga välismaise kirjavahetuse registreerimine. Kirjasaatja ja -saaja aadressid kantakse otsekohe kartoteeki.

Kui on midagi kahtlast, loetakse kirju ja halvemal juhul kiri kaob. Iga pagulase trükitud töö põletatakse, välja arvatud need, mis lähevad kultuurisidemete postkasti 330, Dz DPk 257.

Neid saadetisi võtavad välja KGB ohvitserid. Kui see on KGB huvides, pannakse lugema ka kultuurisidemete aktiviste. Eriti siis, neil on näha mingi eriülesandeline sõit välismaale. Muidu aga tohivad materjali lugeda ainuüksi KGB ja kompartei.

(Järgneb)

DR. S. BROGOWSKI
OPTOMETRIST (OPTIK)
Tel. 531-4251
412 RONCESVALLES AVE.
AT HOWARD PARK

VABA EESTLANE

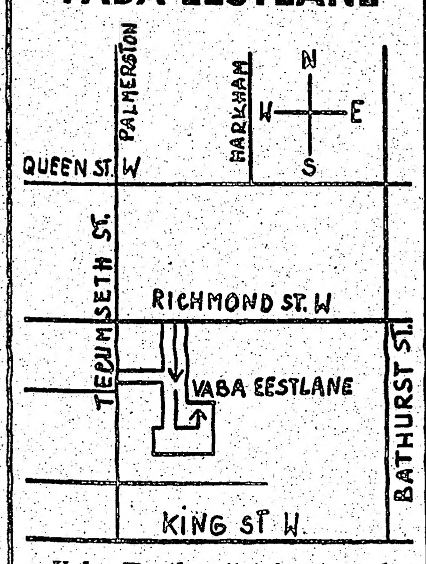

„Vaba Eestlase" toimetuse ja talituse asukoha plaan

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast reedeni kella 9—3-ni
Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675
Toimetajad kodus väljaspool tööaega:
Karl Arro 482-0242
Hannes Oja 481-5316
Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:
üks tolli ühel veerul ... $3.50
esiküljel ... $4.—
tagaküljel ... $3.75

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:
1. Vaba Eestlase talitus
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70. Stn. C.
Toronto, Ont. M6J 3M7
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495
2. Mrs Leida Marley
Ajutine aadress:
37 Mann Ave.
Toronto, Ont. M4S 2Y2
Telefon: 483-2588

MODERN RUGS Skandinaavia kaubamaja vaipade ja kardinate
162 Oakdale Rd. Downsview, Ont.
Telefon 745-0507
Draperiisid valmistatakse ka tellimise peale

Abel Lee miniatüürsed maalid

Möödunud laupäeval avati uues eesti kunstigaleriis Karu of Canada Abel Lee kunstinäitus. Näitusel oli välja pandud 57 väiksemaformaadilist peamiselt sega tehnilist tööd. Need jagunesid kahte suuremasse gruppi, esimeses 1980. a. valminud tööd „Aknad", mis on detailsed, mõningase sümbolistliku ja sürrealistliku ilmega tööd, teises „ilutsemised" aastaist 1960—80. Nende hulgas kollaazhe ja detailseid tushijoonistusi, kus kunstnik näitab oma joonistusoskuslikku käekirja. Ilutsemine on lüüriline tähelepanekute pealkiri inimesele ja loodusele lähenemisel.

Lee ei tee suuri probleeme ega lahenda inimeste ilosoofiiisi probleeme, vaid mängib värvide ja vormidega, kus mõneti on vägagi detailselt lahendatud tähelepanekud looduses mõne putuka või lilleõie juures ja teeb seda eriti arenenud koloriidi maitsekusega.

Paarikümneaastane tööperiood toob näiteid mitmest läbitud vooludest ja näib, et Lee on oma kunstniku loominguga jõudnud tagasi detailsema väljendusviisi juurde, andes oma töödele realistlikult mõistetava sisu, kuid ega ta ***polnud oma abstraktsemalgi tööperioodil*** **täiesti non-objektiivne, alati oli põhiolemuses realistlik sisu. Näitusel on uuenduslikud kollaazhid, mida Lee on teinud eriti omapärase kompositsiooniga ja on saanud üllatavalt leidlikke tulemusi.**

Iga kunstnik on otsija, avastaja ja Leel on värvi kujunduse ning kompositsiooni kogusummas ikkagi täiesti oma nägu, mis ta nähtud maailmale annabki Leele omapärase isikupärasuse.

Teatavasti alustas Lee oma loomingut Rootsis impressionistlike akvarellis maastikumaalidega. Kanadas sai ta väljaspoole eesti ühiskondagi tuttavaks oma figuraalkompositsioonidega monotüüpias, on väljendanud end abstraktselt värvides ja ilutses liblikate värvikülluses ja kalliskivide refleksides. Jättis siis värvid ja asus joone võimalusi rakendama haarates nendesse liikumise vormid. Kord katsetas ta puumaterjalist kunstilise tekstuuri loomisega, kuid läbi akna maailma vaadates said aknad talle omaseks, kus kolmanda dimensioonina tuli akna kaudu nähtu teose osaks.

Neid loominguperioode, kas otseselt või osaliselt ilmneb näitusel esitatud töödes ja annabki kunstnikust iseloomustuse kui ilutsejast, kes näeb oma ümbrust värvide, vormide ja rütmide harmoonias. Seda loomingulist ilutsemist hinnati näituse külastajate poolt, keda avapäeval oli üle paarisaja ja oste 17.

Pärast sellist ülevaatlikku ning kokkuvõtlikku näitust tuleb eeldada, et kunstnikul on midagi uut mõttes. Lee ütleb, et mõtteis liigub tõelise koloriidi muusika otsing, kuid selle väljendamisel arvab ta vajalikuks õlivärvide kasutamise. Teine aspekt olevat näod, nii abstraktsed kui ka portreed; neid on ta loomingus alati olnud.

Näituseks kasutatud Karu of Canada galeriiruumid on suurepärased, küllaltki avarad ja valged, mis omalt poolt annab näituse kujundamiseks võimalusi. Teises osas on väljapanekute raamimine ja paigutus väga kunstipäraselt tehtud. Näitus jääb avatuks 10. maini. Kuigi see on Toronto altlinnast näiliselt kaugel ,asudes suure liiklustee vahetus läheduses, kulub sinna sõiduks vaid paarikümne minutiline sõiduaeg.

Lättemäel korraldatakse perelaager

MONTREAL (VE) — Käesoleva aasta augustikuul tuleb Lättemäel korraldamisele traditsiooniline perelaager. Rõhutada tuleb siin eriti viimast sõna, kuna tungivalt soovitakse näha, et vähemalt üks vanemaist või vanavanemaist koos lastega võtaks osa laagritegevusest, see oleks ühendavaks jõuks ideaalse perekonna kasvamisel ja kujundamisel.

Laagri vaimsus on alati olnud sügavalt kristlik ja rahvuslik. Eelolev laager saab olema veelgi sügavam, kuna kavas on ka usuõpetus ja piiblitundmine, mida juhatab õpetaja Heino Laaneots.

Tegevus, mis eelmiste aastate kogemustel on kujunenud nii lastele kui ka vanematele rahuldustpakkuvaks, on sellel aastal veelgi mitmekesisemaks kavandatud. Tegevusalade näidetena võiks nimetada nahavoolimist, skulptuuri, rahvatantsu, laulutunde, kunstimatka, paadisõitu, sauna, täpsuslaskmist, sporti, loodusrada, teatrikooli lõkkenaljade ettevalmistamiseks, pere- ja lõkkeõhtuid, ehitamisi, populaarteaduslikke loenguid ja muud.

Instruktoriteks ja tegevusjuhtideks on: Pia Metsala, Selma Metsala, Endel Ruberg, Henn Arvo, Tamara Norheim, Eduard Leetmaa, Innar Teose, dr. Martin Puhvel ja dr. Illimar Altosaar.

Laagri kestvus on 22.—30. augustini. Informatsiooni nii majutuse kui ka teiste küsimuste kohta saab järgnevailt isikuilt: Montrealis — Endel Ruberg (tel. 733-5116), Heino Altosaar (tel. 457-3805); Torontos — Selma Metsala (tel. 493-1459) ning Ottawas — Illimar Altosaar (tel. 523-5463).

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 30. aprillil 1981 — Thursday, April 30, 1981

KIREV MAAILM

HELSINGI — Venelased on katsunud oma kehvale toidulauale lisaks saada mitmesuguseid toiduaineid. Nüüd on aga nende transporti hakanud takistama nende oma järjekordsed puudused — pole küllalt vaguneid ostetud kaupade veoks. Aasta alul näis, et soomlased suudavad tellimisi täita 60—70% ulatuses. Kuid vagunite puudumine ei anna tunda mitte üksi toiduainete veos, vaid ka metsatööstuses, kus juba praegu on vagunitest puudus. Soome riigiraudtee teatel on venelased tänavu esimesel kolmel kuul saatnud Soome 1000 vagunit vähem kui oli kokku lepitud. Kokkuleppe kohaselt toovad venelased tänavu Soome kauba vastuvõtuks 63.000 vagunit.

ROOMA — Rooma linna sümbol Marcus Aureliuse ratsuri kuju lahkub oma tavaliselt kohalt Campidoglio väljakult ning viiakse San Micheli restaureerimisinstituuti. Peaaegu 2000 aastat tagasi loodud kuju on kahjustanud nn. vasehaigus, aeglane korrosiooniprotsess õhu tugeva saastamise tagajärjel. Restaureerimistööd kestavad eelduste kohaselt kaks aastat. Küsimuses olevat ka, kas see monument üldse tuuakse pärast restaureerimist tagasi või pannakse selle asemele koopia ja originaalile leitakse koht mõnes muuseumis, nagu seda tehti Püha Marcuse basiilika pronksratsudega Veneetsias.

HELSINGI — Köyliö kirikuõpetaja Pentti Pelkonen vallandati neljaks kuuks õpetaja ametist ja talituste sooritamisest. Turu toomkiriku üteluse kohaselt on Pelkonen kirikuõpetajana toiminud viisil, mis on põhjustanud pidevaid tülisid koguduses, samuti pole kirikuõpetaja usulisedki arusaamised kooskõlas kiriku õpetusega. Kirikuõpetaja ja kogudus on tülitsenud juba 1976. aastast alates.

HELSINGI — Helsingi Toomkiriku nõukogu otsustas häältega 76;14 vastu, et soome kommunistid võivad ka edaspidi maivastuvõtu pidustusel kasutada kiriku treppi oma kogunemisteks. Küsimus tuli üles, kui teatud osa koguduse liikmeist tahtsid keelustada kiriku maa-alal toimuvat parteipoliitilist tegevust. Helsingi Toomkiriku väga suur trepp on nagu loodud igasuguste rahvakogumiste jaoks.

Tänavused kanada kirjanduslaureaadid

George Bowering, Vancouveris elav kirjanik ja kooliõpetaja, võitis teise kõrgema kanada kirjandusliku tunnustuse, kindral-kuberneri auhinna 1981. Seekord oma romaani „Burning Water" (Põlev vesi) eest, mis on osaliselt ilukirjanduslik jutustus kapten Vancouveri reisidest. Oma esimese kindral-kuberneri auhinna sai ta luuletuskogude „Rocky Mountain Foot" ja „The Gangs of Kosmos" eest 1963. aastal. Auhinna suurus on $5000.

Luuleauhinna sai Stephen Scobie, ingliskeele professor Alberta ülikoolis Edmontonis, luuletuskogu „McAlmon's Chinese Opera" eest.

Mitte-ilukirjandusliku auhinna sai ajakirjanik Jeffrey Simpson teose „Discipline of Power: The Conservative Interlude and the Liberal Restoration" eest. Auhinnasaaja töötab Toronto ajalehe „Globe and Mail juures alates aastast 1975.

Prantsuskeele kirjanduse laureaadid on Pierre Turgeon oma romaani „La premiere personne", Michel van Schendel luuletuskogu „De l'ocil et de l'counti" ja Maurice Champagne-Gilbert mitte-ilukirjandusliku teose „La famille et l'homme a delivre du pourvoir" eest. Viimane käsitleb võimalusi perekonnaeluks tulevikus.

Auhinnad antakse üle kindralkuberneri Edward Schreyeri poolt 11. mail Monctonis, New Brunswickis.

Toiduainete hinnad Poolas tõusevad

Lääneriigid kergendavad poolakatele võlgade tagasimaksu tingimusi

VARSSAVI — Poola valitsus teeb ettevalmistusi suurema propagandakampaania alustamiseks, et selgitada massidele toiduainete ja tarbekaupade hindade tõstmise vajadust. Ehkki toiduainete hindade tõstmine on saanud minevikus mitmele Poola kommunistliku partei juhile saatuslikuks, ei ole valitsusel lihtsalt teist teed kui tõsta hindasid. Praegu on tekkinud olukord, kus toiduaineid müüakse kauplustest tunduvalt odavamalt kui on nende produktsioonikulud ning ametivõimude andmeil ei saa selline olukord enam edasi kesta.

Poola valitsus on seni toiduainete hindasid madalal hoidnud põllumajapidamistele suurte toetussummade juurdemaksmisega, kuid see toetus tuleb valitsuse suure võlakoorma tõttu lõpetada.

Tagasihoidlike arvestuste kohaselt maksis valitsus farmeritele toiduainete hindade madalal hoidmiseks möödunud aastal 11 miljardi dollari ulatuses toetusi.

Omaette peatükiks on ka valitsuse poliitika kolhooside ja sovhooside toetamiseks, mida tehakse era-põllupidamiste arvel, kes selle poliitika tulemusena on vähendanud oma produktsiooni. Toiduainete nappus omakorda on toonud kaasa toiduainete ratsioneerimise.

Pariisis olid koos nende 15-ne riigi esindajad, kes on andnud Poolale aastate jooksul suuri krediite. **Krediitorid leppisid omavahel kokku, et nad teevad Poolale käesoleval aastal kergendusi võlgade tagasi maksmisel.**

Asjaomastest ringkondadest mainitakse, et Poola oli kohustatud käesoleva aasta lõpuni oma kreeditoridele läänes maksma 2,6 miljardit dollarit, milline summa jagatakse nüüd Poola olukorra kergendamiseks järgmistele aastatele. Poola välisvõlga lääneriikidele arvestatakse kogusummas 26 miljardi dollarile.

Ühendriikides elab insener Walter Brunberg, kõrges vanuses väliseestlane, kes elavalt võtab osa eestlaste üritustest. Ta on rahvusliku ärkamisega tihedalt seotud kirjaniku Eduard Bornhöhe poeg. Pildil kinnitatakse sini-must-valge aukülalise lint talle rinda New Yorgis peetud Eesti Vabariigi aastapäeva aktusel.

Moskva ülistab oma sõprust

Izvestija räägib venelaste abist poolakatele

MOSKVA — N. Liidu valitsuse häälekandja „Izvestija" tuletas poolakatele meelde, et Poola tulevik oleneb väga suurel määral N. Liidu majanduslikust ja poliitilisest toetusest. Samuti kinnitati, et Poola iseseisvuse garanteerijaks on sõprus Moskvaga.

Ajaleht pidas vajalikuks toonitada, et poola rahva vabastas natside küüsist N. Liidu punaarmee ning et N. Liit on andnud Poolale suure toetuse oma maa uuesti üles ehitamiseks.

Tänapäeval varustab Moskva Poolat soodsatel tingimustel müüdud õli ja gaasiga ning abistab Poolat tuumaenergia jõujaama ehitamisel.

Koostöö Poola ja N. Liidu vahel oleks olnud „Izvestija" andmetel palju efektiivsem kui poolakad poleks teinud viimaste aastate jooksul suuri vigu oma majanduselu juhtimisel ja organiseerimisel. N. Liidu ja Poola sõpruslepingu alusel on N. Liit andnud Poolale majanduslikku ja poliitilist toetust nagu seda tehakse „sõbrale, liitlasele ja partnerile."

Lõpuks atakeerib ajaleht lääneriike, mainides, et õõnestavad ideoloogilised keskused läänes katsuvad kasutada Poola sündmusi strateegilisteks eesmärkideks.

Nende eesmärkide raamistuses tahetakse kukutada Poola Rahvavabariigi populaarset süsteemi ning katkestada ta sõprussidemed N. Liiduga ja teiste sotsialistlike riikidega.

Usumehed külastasid Tallinna

Külalised jäid oma lühivisiidiga väga rahule

Aprilli esimesel nädalal külastas Tallinna Baptistide Maailmaliidu peasekretär läänesakslane Gerhard Claas ja selle liidu sisemisjoni direktor ameeriklane Paul Madsen.

Külalised saabusid Tallinna Moskvast, kus Evangeeliumi Kristlaste — Baptistide Üleliidulise Nõukogu korraldusel toimus rahvusvaheline seminar „Usalduse süvendamine rahvaste vahel". Selle aktuaalse probleemi arutamisest olid võtnud osa Baptistide Maailmaliidu ja Euroopa Baptistide Föderatsiooni esindajad.

Pärast seminari ja nõupidamisi võimaldati väliskülalistel tutvuda N. Liidu nn. vabariikidega, millega alustati Tallinnas, kust siis sõit läks Kiievisse ja Tbilisi.

Nagu peasekretär G. Claas ütles Tallinnast lahkumisel, olid külalised jäänud lühivisiidiga Tallinna väga rahule. Tema abikaasa, kes oli olnud esmakordselt Eestis, oli öelnud, et sinna tahaks ta jälle tulla tagasi. Külalised andsid tunnustust Tallinna pidurüüsse paneku eest. Meeldivaid mälestusi olid külalised viinud kaasa jumalateenistusest ajaloolises Oleviste kirikus.

Tallinnas viibis viis päeva ka Põhjamaade metodisti piiskop Ole Borgen Norrast. Tema eesmärk oli onud tutvumine metodistikoguduste tegevusega Eestis.

Saudi Araabia ei lepi Washingtoni Kesk-Ida poliitikaga

BOSTON — Saudi Araabia õliminister sheik Ahemd Zaki Yamani pidas möödunud nädalal Bostonis ja New Yorgis kõned, milledes ta alla kriipsutas, et Saudi Araabia peab palju tähtsamaks poliitiliseks küsimuseks Araabia maailma konflikti lahendamist Iisraeliga kui Venemaa ekspansionistliku poliitika piiramist. Yamani arvates ei kanna Ühendriikide pingutused kommunismiohu esiplaanile tõstmiseks ja Iisraeli küsimuse tahaplaanile jätmises vilja ning ainult halvendavad Washingtoni vahekordi Araabia riikidega. Ühendriikide välisminister Alexander Haig oma äsjasel reisil Kesk-Itta toonitas eriti kommunistliku Venemaa agressiivset poliitikat Araabia õlimaade vallutamiseks ning soovitas Iisraelil ja Araabia riikidel sellele ohule vastu astumiseks kokkuleppele jõuda. Araabia riikide juhid on Haigi teooria tagasi lükanud, mainides, et see teenib ainult Iisraeli huvisid kuna sellega nõutakse kontsessioonide tegemist Iisraelile.

President Reagani kõne Kongressile

WASHINGTON — Ühendriikide president Ronald Reagan tuli esmakordselt pärast haavata saamist avalikkuse ette, pidades kõne Kongressi mõlemate kodade ja valitsuse liikmetele. President rõhutas kategooriliselt, et Ühendriikide elanikkond ei kujuta endast haiget ühiskonda ja apelleeris Kongressi liikmete poole toetuse saamiseks oma majandusprogrammile, mille alusel Ühendriikide eelarvet kavatsetakse kärpida 50 miljardi dollari võrra.

Kanada müüb N. Liidule teravilja

OTTAWA — Kanada ja N. Liidu vahel on sõlmimisel kaubanduslik tehing, mille alusel Kanada müüb viie aasta jooksul igal aastal Moskvale 5 miljonit tonni teravilja. Ametlikult poolt ei ole antud teada müügihinda, samuti ei ole antud informatsiooni, kas lubatud 5 miljonit tonni moodustab lisandi senise lepingu alusel Venemaale müüdava 4 miljonile tonnile teraviljale aastas.

Lugeja kirjutab:

Mis juhtus mootorpurjek „Alaril"

M/p. „Juhani" evakuatsiooni reisidest kirjutades („Vaba Eestlane" 26.03.81 — 24:2) on Hugo Männapso vale kursi „maha pannud", kirjutades juurde Kõrgessaares, Hiiumaal, kinnipeetud m/p. „Alarist", nimetades selle juures „Sd-lasi" (ilmselt eestlased), kui laeva kinnipidajaid.

See väide ei vasta tegelikkusele: operatsiooni läbiviimiseks puudus „SD-l" vastav isikuline koosseis, taktilised vahendid ning kõige rohkem — tahe. Kui need „Sd-lased" on veel elus, siis Hugo Männapsol tuleb nendega selles asjas edaspidi minu arvates „sulgi kitkuda".

Käesoleva kirjutise eesmärgiks on tunnistajate leidmine inimeste hulgas, kes Kõrgessaares nimetatud sündmuse kaasa elasid ja kes reageeriks oma seletuse saatmisega k/o. lehe toimetusele avaldamiseks, mis aitaks sadade inimeste ebaõnnestunud põgenemist selgitada, sest seni seda vahejuhtumit kirjasõnas käsitletud ei ole ja selle üle pagulas-arhiivides veel midagi ei leidu.

Laeva ja inimeste kinnipidamise juures tuleks kirjeldada:

1) kuidas (Kõrgesaares puudus sadam);

2) millal (öösel või päeval) kui kaua kestis laeva laadimine;

3) kes olid laeva/inimeste kinnipidajad ja kuidas seda taktikaliselt teostati ning kelle valve all laev Haapsallu toodi;

4) kui palju naisi, lapsi, mehi Haapsalus laevalt maha võeti ja kas on teada meeste saatus?

Sündmuse kohta peaks vähemalt naistunnistajaid leiduma, kelledel õnnestus põgenemine Eestist hiljem mõnel muul teel.

Objektiivsemad andmed peaks olema laeva omanikel ja meeskonnal, kelledel õnnestus laeva Eestist äratoomine. 1972 või varem-hiljem sõitis m/p. „Alar" USA lipu all, mida A. Türi nimeline isik müütas (Vt. „Vaba Eestlane" 26. sept. 1972 avaldatud kuulutus).

Pealtnägijana võin väita, et samal päeval, pühapäeval, 11. sept. 1944, kui m/p. „Juhan" Haapsalu Uus-Sadamast oli lahkunud, toodi sinna mõned tunnid hiljem m/p. „Alar", millelt mahavõetud mehed, arvult 30—40 (?) saksa sõdurite poolt valvealustena rivikorras Haapsalu raudteejaama saadeti.

Toronto, 3. apr. 1981.

E. Tahk

Nalja

Moskva trammis keegi loeb valju häälega lehest: „Brezhnevile korraldati Jugoslaavias südamlik vastuvõtt." Lehelugeja hakkab selepeale naerma: „Oh-oh, oh-oh, ohho . . ."

Kõrvalistuja puhkeb samuti naerma: „Eh-eh-hee-eh-hee . . ."

Kõrvalistuja naine müksab meest küünarnukiga: „Ma olen sulle tuhat korda öelnud — ära räägi võõrastega poliitikast!"

OHIP tõstis arstide honorari

Ontario valitsus otsustas tõsta arstide honorari OHIPI'i raamides 14.75 protsendi võrra. Ontario tervishoiuminister Dennis Timbrell mainis, et honorari tõstmise tulemusena tulevad need arstid tõenäoliselt OHIP-i süsteemi tagasi, kes sealt vahepeal madalate töötasude tõttu lahkusid. Samuti arvatakse, et uute honoraride tagajärjel loobuvad OHIP-i honorarile lisaks eritasu võtnud arstid oma lisahonorarist ja lepivad OHIP-i uute normidega. Praegu võtavad OHIP-i normidele lisahonorari 15,5 protsenti arstidest. Ei ole selge, kas arstide honorari tõstmise tulemusena kõrgendatakse OHIP-i preemiaid või tulevad need summad teistest allikatest.

Sõjaoht Iisraeli ja Süüria vahel

JERUUSALEMM — Viimaste kokkupõrgete tulemusena Liibanonis, milledesse on sekkunud ka iisraeli ja süüria sõjalised jõud, peetakse isegi võimalikuks suurema sõja puhkemist Iisraeli ja Süüria vahel. Iisraeli võitluslennukid asusid möödunud teisipäeval oma rünnakutega abistama Liibanoni põhjaosas ümberpiiratud kristlaste miilitsaüksusi ning tulistasid alla kaks süüria helikopterit. Iisraeli kaitseministri abi Mordecai Zippori mainis, et Iisrael ei aktsepteeri sellist olukorda, kus Süüria õhujõud hakkavad kontrollima Liibanoni õhuruumi. Iisrael on viimasel ajal andnud pidevalt relvi ja majanduslikku toetust Liibanoni kristlaste miilitsaüksustele.

Patricia Hearst jääb süüdlaseks

WASHINGTON — Ühendriikide Ülemkohus lükkas tagasi miljonäritütre Patricia Hearsti apellatsiooni, mis taotles uut kohtuprotsessi tema süüdi mõistnud alama astme kohtu otsuse tühistamiseks. Patricia Hearst küüditati teatavasti pahempoolse terroristide organisatsiooni poolt 1974. aastal ning võttis koos organisatsiooni liikmetega osa pangaröövist. Kohus tunnistas ta süüdi ja ta istus 22 kuud vanglas enne kui president oma eriotsusega talle armu andis, kuid teda neist ei vabastanud. Patricia Hearst taotleb uut kohtuprotsessi, oma nime täielikult puhtaks pesemiseks, kuid Ülemkohus lükkas selle nõudmise tagasi, esitamata omalt poolt selle otsuse põhjendust.

Arvo Pärt Saksa TV-s

Tuntud rahvusvahelise kuulsusega kunstnikud Elena ja Gidon Kremer (klaver ja viiul) esinesid saksa TV-s kontserdiga. Muuhulgas esitati ka tuntud eesti helilooja Arvo Pärti kompositsioon „Vennad", mis nõudis eriti viiuldajalt suuri virtuooslikke võimeid.

E.R.

Eesti Majandusklubi esinduslikul hooajaball

Eesti Majandusklubi Kanadas korraldusel toimus traditsioonikohane Majandusklubi ball eelmisel nädalalõpul. Kohavalik oli õnnestunud: Royal York hotelli Upper Canada ruum, mis on endine Roof Garden 18-korrusel suurepärase vaatega Toronto öisele tuledemerele, viitas esinduslikele balliruumele, mis tõsta aitas lõbusat ja tujuküllast peomeeleolu.

Ball algas kokteiltunniga, millele järgnes rikkalik õhtusöök veinidega saadetuna ajaviitemuusikast. Kohal oli peale paljude majandusala- ja seltskonnategelaste ka EV aupeakonsul Ilmar Heinsoo abikaasaga.

Avasõna ballile ütles E. Majandusklubi esimees Lembit Jänes tervitades külalisi ja oma humoorikas sõnavõtus soovis kõigile head peotuju. Edasiselt toimis L. Jänes ka eeskava osas teadustajana.

Kavatäitjaks oli esmajoones mitmekordselt televisioonis esinenud noorte muusika-ansambel „KOMBU" koosseisus Evi Valge, Linda ja Heidi Laikve, Mike Liik, Paul Kiilaspea ja Ray Skivington, neist viimane Arno Kiilaspea asemel, kes äraõidu tõttu oli takistatud kohaletulemast. Esitati väga meeldivalt mitu ingliskeelset rütmikat meeleolulaulu, eriti hindas kuulajaskond aga eestikeelseid „Oh mu kodu", „Hakkame neiukesed liikuma, kiige poole . . ." ja „Karjakellad". Järgnes Rumeeniast saabunud viiuldaja Livu Ratter'i esmaesinemine Kanadas ungari tantsu ja mustlasviisidega Bill Berle klaverisaatel. Ettekantut kviteeris ballipublik tugeva aplausiga.

Ettekannetele järgnes tants, mille avas Majandusklubi esimees L. Jänes oma abikaasaga.

Maheda tantsumuusika eest hoolitses „Bill Berle" neljameheline orkester ja õhturiietuses ballipublik, keda oli üle saja osavõtja, lõpetas väga tujuküllase peoõhtu alles hilistel tundidel pärast keskööd.

25 leerilast Peetri kirikus

Eeloleval pühapäeval, 3. mail õnnistatakse Peetri koguduse leerilaste-jumalateenistusel 25 noort: Vivian Birk, Kaari Eistrat, Karl Hannes Haamer, Piret Jõgeda, Katrin Kasekamp, Martin Joseph Kiik, Mehis Kivilo, Linda-Rose Kolli, Paul Mart Kängsepp, Helen Caroline Liigsoo, Juhan Hugo Lindau, Peet Arnold Lindau, Linda Mai Makk, Aime Kristiina Olup, Erika Pahapill, Linda Desiree Paju, Richard Paju, Robert John Paju, Robert Sven Rass, Sven Allan Reitav, Erik Egbert Runge, Linda Diane Silma, Robert Jaan Soosaar, Linda Ann Tiido ja Ellen Marja Valter.

Jumalateenistus peetakse St. Paul's Anglican kirikus, kus see juba aastaid on kujunenud rahvarohkeks sündmuseks.